

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту  
Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота  
на правах рукопису

**КОЗЕЛ ЮЛІЯ КОСТЯНТИНІВНА**

330.131.5:658.153

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА**

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ  
ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПП «ІМПАК»**

Спеціальність 051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня “Бакалавр”

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

\_\_\_\_\_Юлія КОЗЕЛ

Керівник роботи:  
Валінкевич Наталія Василівна,  
доктор економічних наук, професор

Житомир-2026

**Висновок кафедри економіки, підприємництва та туризму**  
за результатами попереднього захисту кваліфікаційної роботи

Протокол засідання кафедри економіки, підприємництва та туризму  
№ \_\_\_\_ від «\_\_» \_\_\_\_ 2026 р.

Завідувач кафедри економіки,  
підприємництва та туризму,

д. е. н., професор \_\_\_\_\_ Наталія ВАЛІНКЕВИЧ  
(підпис)  
«\_\_» \_\_\_\_ 2026 р.

Гарант ОПП “Економіка”  
першого (бакалаврського) рівня,

к. е. н., доцент \_\_\_\_\_ Інна ГРАБЧУК  
(підпис)  
«\_\_» \_\_\_\_ 2026 р.

**Результат захисту кваліфікаційної роботи**

Здобувач вищої освіти: Козел Юлія Костянтинівна  
захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:  
сума балів за 100-бальною шкалою \_\_\_\_\_  
за національною шкалою \_\_\_\_\_

Секретар ЕК

\_\_\_\_\_  
(підпис) \_\_\_\_\_ (ім'я та прізвище)

## АНОТАЦІЯ

**Козел Ю. К. Підвищення ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак».** Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 051 «Економіка». Поліський національний університет, 2026..

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні та прикладні аспекти формування й використання оборотного капіталу підприємства. Узагальнено економічну сутність оборотного капіталу та систематизовано методичні підходи до оцінювання ефективності його використання в умовах сучасного господарювання. Проаналізовано показники динаміки, структури та ефективності використання оборотного капіталу та на основі проведеного дослідження обґрунтовано напрями підвищення ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак».

*Ключові слова:* оборотний капітал, оборотні активи, ефективність використання, оборотність, ліквідність, фінансова стабільність, рентабельність, фінансова стійкість.

## SUMMARY

**Kozel Yu. K. Improving the Efficiency of Working Capital Utilization at PE «Impak».** Qualification work in the form of a manuscript.

Qualification work for the degree of bachelor in the specialty 051 «Economics». Polissia National University, Zhytomyr, 2026.

The qualification thesis examines the theoretical and practical aspects of the formation and utilization of enterprise working capital. The economic essence of working capital is generalized, and methodological approaches to evaluating the efficiency of its utilization under modern business conditions are systematized.

The study analyzes indicators of the dynamics, structure, and efficiency of working capital utilization. Based on the results obtained, directions for improving the efficiency of working capital utilization at PE “Impak” are substantiated. The proposed measures are aimed at optimizing the structure of current assets, improving the efficiency of their use, and strengthening the financial sustainability of the enterprise.

*Keywords:* working capital, current assets, efficiency of utilization, turnover, liquidity, financial stability, profitability, financial sustainability.

## ЗМІСТ

|                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ВСТУП .....                                                                                      | 5  |
| РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ<br>ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ..... | 9  |
| Висновки до Розділу 1 .....                                                                      | 18 |
| РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ<br>ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПП «ІМПАК» .....         | 19 |
| Висновки до Розділу 2 .....                                                                      | 38 |
| РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОБОРТНОГО<br>КАПІТАЛУ ПП «ІМПАК» .....                   | 39 |
| Висновки до Розділу 3 .....                                                                      | 51 |
| ВИСНОВКИ .....                                                                                   | 52 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ .....                                                                 | 55 |
| ДОДАТКИ                                                                                          |    |

## ВСТУП

**Актуальність теми.** У сучасних умовах господарювання ефективність використання оборотного капіталу дедалі більше визначає здатність підприємства адаптуватися до змін кон'юнктури ринку, підтримувати необхідний рівень фінансової стійкості та формувати конкурентні переваги. Недостатній рівень управління оборотними активами призводить до уповільнення оборотності ресурсів, накопичення надлишкових запасів, зростання дебіторської заборгованості, втрати ліквідності та зниження результативності господарської діяльності. Додаткової актуальності проблема набуває в умовах воєнного стану, коли підприємства функціонують під впливом порушення логістичних зв'язків, зміни структури постачання, нестабільності доступу до матеріальних і фінансових ресурсів, зростання виробничих ризиків та необхідності оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища. За таких умов саме ефективне управління оборотним капіталом стає одним із визначальних чинників підтримання безперервності операційної діяльності, своєчасного виконання фінансових зобов'язань та збереження фінансової рівноваги підприємства. Особливого значення набуває не лише забезпечення підприємства необхідним обсягом оборотних ресурсів, а й досягнення їх раціональної структури, прискорення оборотності, підвищення прибутковості використання та формування достатнього рівня ліквідності. Це потребує впровадження сучасних підходів до управління запасами, дебіторською заборгованістю, грошовими потоками та оптимізації фінансового циклу підприємства. Ураховуючи зазначене, дослідження проблематики підвищення ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак», оцінювання сучасного стану його формування та використання, а також обґрунтування практичних напрямів удосконалення системи управління оборотними ресурсами є актуальним науковим і прикладним завданням, вирішення якого сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства та підвищенню результативності його діяльності.

Питання ефективності використання оборотного капіталу та визначення його ролі в підвищенні результативності функціонування підприємств досліджували Аранчій В. І., Бровко Л. І., Гаватюк Л. С., Дорошенко О. О., Дуброва Н. П., Зардова Я. В., Королькова Т. В., Кустріч Л. О., Купріна Н. М., Левкович О. В., Лисуха І. В., Міщенко О. Д., Омельченко О. В., Пілат А. К., Сарай Н. І., Татар М. С., Цуркан І. М., Чемчикаленко Р. А., Човнюк Ю. В., Юрченко А. А. та інші. Сучасні умови функціонування підприємств та особливості формування їх оборотного капіталу потребують поглиблення наукових досліджень щодо забезпечення ефективності його використання.

**Мета й завдання кваліфікаційної роботи.** Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та проведення комплексного аналізу ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак», а також обґрунтування практичних напрямів підвищення результативності його формування та використання в сучасних умовах господарювання.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- дослідити теоретичні аспекти ефективності використання оборотного капіталу підприємства та узагальнити систему показників оцінювання ефективності використання оборотного капіталу підприємства;
- провести аналіз складу, структури та ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак»;
- визначити основні проблеми управління оборотними коштами ПП «Імпак» та обґрунтувати напрями підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак».

**Об'єкт і предмет дослідження.** Об'єктом дослідження є процес формування та використання оборотного капіталу підприємства в системі його господарської діяльності. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних підходів до оцінювання та підвищення ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак», а також економічні відносини, що виникають у процесі управління оборотними активами підприємства.

**Методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань у кваліфікаційній роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Теоретичні аспекти сутності оборотного капіталу та підходів до оцінювання ефективності його використання досліджено із застосуванням методів теоретичного узагальнення, аналізу, синтезу, порівняння та систематизації. Для оцінювання складу, структури та динаміки оборотного капіталу використано методи горизонтального та вертикального аналізу. Дослідження ефективності використання оборотного капіталу здійснювалося із застосуванням коефіцієнтного аналізу, методу відносних і середніх величин, розрахунково-аналітичного підходу та економічного аналізу. Для оцінювання рівня ділової активності, фінансової стабільності, ліквідності та рентабельності використано систему аналітичних показників і метод фінансових коефіцієнтів. Графічний та табличний методи застосовано для наочного представлення результатів дослідження, а формулювання висновків і пропозицій здійснювалося на основі узагальнення отриманих результатів дослідження.

**Практичне значення отриманих результатів** полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій і аналітичних висновків для вдосконалення системи управління оборотним капіталом ПП «Імпак». Проведений аналіз дозволив визначити особливості формування та використання оборотних активів підприємства, виявити проблемні аспекти їх структури, оборотності, ліквідності та прибутковості, а також обґрунтувати напрями підвищення ефективності їх використання. Запропоновані заходи можуть бути використані підприємством для оптимізації структури оборотного капіталу, прискорення оборотності ресурсів, зміцнення фінансової стійкості, підвищення рівня платоспроможності та покращення результативності фінансово-господарської діяльності. Окремі положення та результати дослідження можуть бути використані в навчальному процесі під час вивчення дисциплін економічного та фінансового спрямування.

**Апробація результатів бакалаврської кваліфікаційної роботи.**

– Козел Ю. Реструктуризація підприємства як елемент подолання кризи в підприємницькій діяльності: матеріали збірника III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів», 20 червня 2025 р., Житомир: Поліський національний університет, 2025.

– Козел Ю. К. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства: збірник наукових праць за результатами науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої Дню науки в Україні «Наукові читання – 2026», 14 травня 2026 р. Житомир : Поліський національний університет, 2026.

**Структура та обсяг кваліфікаційної роботи.** Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст викладено на 51 сторінці основного тексту, бакалаврська кваліфікаційна робота містить 22 таблиці і 2 додатки. Список використаних джерел налічує 55 найменувань.

## РОЗДІЛ 1

### ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність функціонування підприємства значною мірою визначається рівнем забезпеченості необхідними ресурсами та результативністю їх використання у процесі господарської діяльності. Особливе місце у системі економічних ресурсів посідає оборотний капітал, оскільки саме він забезпечує безперервність операційного циклу, підтримання виробничого процесу, виконання поточних зобов'язань і створення умов для формування фінансових результатів діяльності підприємства. Так, Н. С. Педченко та А. А. Руденко визначають роль оборотного капіталу через його участь у реалізації фінансової стратегії підприємства, підкреслюючи, що результативність його формування та використання безпосередньо впливає на ефективність фінансового забезпечення діяльності та досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства [37, с. 8]. На думку О. С. Літвінова та І. О. Гуменюк, оборотний капітал забезпечує безперервність поточної діяльності підприємства та підтримує процес кругообігу ресурсів, створюючи необхідні умови для здійснення виробничо-господарських процесів і отримання економічного результату [29, с. 104]. В. І. Аранчій та ін. акцентують увагу на тому, що оборотний капітал виконує роль джерела інвестування в оборотні активи та забезпечує безперервність виробництва протягом виробничих циклів, що формує передумови для отримання прибутку та підтримання стабільного функціонування підприємства [2, с. 5]. Отже, роль оборотного капіталу полягає у забезпеченні фінансування поточної діяльності підприємства, підтриманні безперервності кругообігу ресурсів, створенні умов для здійснення виробничого процесу та формуванні фінансових результатів діяльності підприємства.

Для формування теоретичної основи дослідження ефективності використання оборотного капіталу підприємства першочергового значення

набуває уточнення його економічної сутності та визначення співвідношення із категорією оборотних активів. Необхідність такого дослідження пояснюється тим, що в економічній літературі відсутній єдиний підхід до трактування зазначених понять, а їх ототожнення може призводити до неоднозначності оцінювання процесів формування, використання та відтворення ресурсів підприємства. Незважаючи на поширеність використання цих категорії, серед науковців відсутній єдиний підхід до визначення їх змісту, про свідчать дані табл. 1.1. і 1.2.

Таблиця 1.1

**Наукові підходи до визначення економічної сутності оборотного капіталу підприємства**

| Автор                                         | Визначення                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Аранчій В. І. та ін. [2, с. 5]                | Оборотний капітал являє собою інвестицію в оборотні активи підприємства з метою забезпечення виробничої діяльності та отримання прибутку.                                            |
| Кузьменко М. В. та ін. [22, с. 497]           | Оборотний капітал є джерелом формування оборотних активів підприємства та забезпечує їх участь у процесі кругообігу вартості.                                                        |
| Кустріч Л. О. [26, с. 38]                     | Оборотний капітал являє собою авансовану в оборотні активи вартість, яка забезпечує здійснення поточної діяльності підприємства та повертається після завершення операційного циклу. |
| Літвінов О. С.,<br>Гуменюк І. О. [29, с. 104] | Оборотний капітал є економічною категорією, що характеризує ресурси підприємства, залучені до поточного кругообігу господарської діяльності.                                         |
| Педченко Н. С.,<br>Руденко А. А. [37, с. 8]   | Оборотний капітал розглядається як складова фінансових ресурсів підприємства, що забезпечує формування та фінансування поточної діяльності.                                          |
| Сарай Н. І. [40, с. 145]                      | Оборотний капітал розглядається як сукупність ресурсів підприємства, що забезпечують формування та функціонування оборотних активів.                                                 |
| Цуркан І. М.,<br>Остапенко А. О. [49]         | Оборотний капітал є частиною загального капіталу підприємства, інвестованою в оборотні активи.                                                                                       |
| Чемчикаленко Р. А.,<br>Проценко А. В. [50]    | Оборотний капітал є складовою капіталу підприємства, що забезпечує здійснення поточної діяльності підприємства.                                                                      |

Джерело: складено автором за даними [2; 22; 26; 29; 37; 40; 49; 50]

Згідно з даними табл. 1.1 встановлено відсутність єдиного підходу до трактування економічної сутності оборотного капіталу в сучасних наукових дослідженнях. Узагальнення представлених визначень дозволило виділити

декілька основних підходів до його розуміння. Частина авторів розглядає оборотний капітал як джерело формування оборотних активів та забезпечення їх кругообігу [22; 49], інші – як авансовану в оборотні активи вартість, що забезпечує безперервність операційного циклу та повернення вкладених ресурсів [26]. Окремі дослідники трактують оборотний капітал як економічну категорію або сукупність ресурсів, що забезпечує поточну діяльність підприємства та підтримує функціонування оборотних активів [29; 40; 50], тоді як окремий підхід акцентує увагу на його ролі як інвестиції в оборотні активи для здійснення виробництва та формування прибутку [2].

Таблиця 1.2

**Наукові підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства**

| Автор                                      | Визначення                                                                                                                                                                                  |
|--------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Аранчій В. І. та ін. [2, с. 5]             | Оборотні активи розглядаються як сукупність ресурсів підприємства, що повністю споживаються або трансформуються протягом операційного циклу та забезпечують здійснення поточної діяльності. |
| Кузьменко М. В. та ін. [22, с. 497]        | Оборотні активи являють собою форму розміщення оборотного капіталу, що бере участь у кругообігу вартості підприємства.                                                                      |
| Кустріч Л. О. [26, с. 38]                  | Оборотні активи визначаються як активи призначені для забезпечення поточної діяльності підприємства.                                                                                        |
| Літвінов О. С., Гуменюк І. О. [29, с. 104] | Оборотні активи розглядаються як сукупність ресурсів, що функціонують у межах операційного циклу підприємства та забезпечують його поточну діяльність.                                      |
| Педченко Н. С., Руденко А. А. [37, с. 8]   | Оборотні активи визначаються як об'єкти вкладення фінансових ресурсів підприємства для забезпечення операційної діяльності.                                                                 |
| Сарай Н. І. [40, с. 145]                   | Оборотні активи являють собою сукупність мобільних ресурсів підприємства, необхідних для підтримання безперервності господарського процесу.                                                 |
| Цуркан І. М., Остапенко А. О. [49]         | Оборотні активи визначаються як частина активів підприємства, сформована за рахунок інвестованого оборотного капіталу та призначена для поточного використання.                             |
| Чемчикаленко Р. А., Проценко А. В. [50]    | Оборотні активи розглядаються як активи підприємства, використання яких забезпечує реалізацію поточної діяльності та підтримання операційного процесу.                                      |

Джерело: складено автором за даними [2; 22; 26; 29; 37; 40; 49; 50]

Додатково за результатами узагальнення підходів, наведених у табл. 1.2, доцільно звернути увагу на співвідношення понять «оборотний капітал» та

«оборотні активи». Аналіз наукових підходів показав, що зазначені категорії є взаємопов'язаними, проте не тотожними за економічним змістом. Більшість авторів трактує оборотний капітал як фінансову основу діяльності підприємства, тобто джерело ресурсів або авансовану вартість, спрямовану на забезпечення поточного процесу функціонування підприємства [2; 22; 26; 37; 49]. Водночас оборотні активи розглядаються як форма розміщення та практичної реалізації оборотного капіталу в процесі здійснення господарської діяльності, що бере участь у поточному кругообігу ресурсів підприємства [40; 50]. Таким чином, оборотний капітал характеризує економічне джерело формування ресурсів, тоді як оборотні активи відображають напрями їх використання та матеріально-фінансове втілення в операційній діяльності підприємства.

Якщо провести узагальнення наукових підходів, тоді можна констатувати, що оборотний капітал являє собою частину капіталу підприємства, авансовану в оборотні активи для забезпечення безперервності поточної діяльності, проходження кругообігу вартості та отримання економічного результату у вигляді прибутку. Також слід зазначити, що між оборотним капіталом та оборотними активами існує причинно-наслідковий зв'язок: оборотний капітал трансформується в оборотні активи, які в процесі кругообігу забезпечують відновлення авансованої вартості та формування економічного результату підприємства. Іншими словами – оборотні активи є окремими структурними елементами оборотного капіталу підприємства. Вважаємо, що озвучений підхід найбільш повно відображає економічну природу оборотного капіталу. Саме тому для оцінювання ефективності діяльності підприємства доцільно досліджувати не лише обсяг і структуру оборотних активів, а й результативність використання оборотного капіталу як економічної основи їх формування.

Дослідження ефективності використання оборотного капіталу підприємства залишається одним із найбільш актуальних напрямів сучасних економічних досліджень, що обумовлено його визначальним впливом на

результати господарської діяльності суб'єктів господарювання. Рівень ефективності використання оборотного капіталу безпосередньо визначає можливості підприємства щодо підтримання безперервності операційного процесу, забезпечення фінансової стійкості, збереження платоспроможності та досягнення необхідного рівня економічних результатів. Водночас важливе значення мають не лише обсяги забезпечення підприємства оборотними ресурсами, а й особливості їх структури, інтенсивність обороту та тенденції змін у процесі функціонування [14].

У цьому контексті підвищення результативності використання оборотного капіталу потребує застосування обґрунтованих управлінських рішень, важливу роль у формуванні яких відіграє економічний аналіз. Саме аналітичне забезпечення дозволяє оцінити рівень забезпеченості підприємства оборотними ресурсами, визначити ефективність їх використання, виявити резерви прискорення оборотності та сформулювати передумови для підвищення загальної ефективності діяльності підприємства [28, с. 6].

Дослідження наукових підходів показало відсутність єдиної методики оцінювання ефективності використання оборотного капіталу підприємства, однак більшість авторів розглядають цей процес як послідовність взаємопов'язаних аналітичних етапів, спрямованих на оцінювання стану, структури, джерел формування та результативності використання оборотних ресурсів.

Так, Купріна Н. М. та ін. пропонують застосовувати комплексний підхід до аналізу оборотних активів як початкового етапу оцінювання ефективності використання оборотного капіталу. Автори виходять із того, що оцінювання повинно розпочинатися із дослідження загального складу, структури та динаміки оборотних активів і структури розміщення оборотного капіталу. Надалі здійснюється аналіз окремих елементів оборотних активів (запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів), оцінка оборотності, фінансового циклу, факторний аналіз змін, визначення показників ліквідності та фінансової стійкості, а завершальним етапом виступає оцінювання впливу

оборотності оборотних активів на фінансовий стан підприємства. Такий підхід орієнтований на комплексне дослідження ефективності використання вкладеного в оборотні активи капіталу [23, с. 35].

На відміну від цього, Левкович О. В., Черновіл М. С. формують більш деталізовану систему управлінсько-аналітичних етапів. Запропонований авторами підхід передбачає послідовне проходження восьми стадій: від аналізу складу та ефективності використання оборотного капіталу і вибору інструментів управління до оцінювання оборотності, аналізу окремих елементів оборотних активів, визначення джерел фінансування, контролю виконання встановлених показників та розробки заходів підвищення ефективності використання ресурсів [27].

Інший підхід представлений у працях Бровко Л. І., Юрченко А. А., Королькова Т. В., які пов'язують оцінювання ефективності використання оборотного капіталу насамперед із проведенням фінансово-аналітичного дослідження. Автори пропонують п'ять основних етапів: оцінювання обсягу оборотних активів і змін їх величини, аналіз структури оборотних активів, визначення факторів зміни їх обсягу, оцінювання джерел фінансування та розрахунок системи показників ефективності використання оборотних активів. Завершальним результатом такого підходу є визначення загального рівня ефективності фінансового забезпечення оборотного капіталу та обґрунтування напрямів його підвищення [6, с. 19].

Отже, проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що незалежно від відмінностей у структурі етапів більшість авторів розглядають оцінювання ефективності використання оборотного капіталу як послідовний процес, що включає аналіз складу та структури складових оборотного капіталу → оцінювання джерел формування → визначення оборотності та фінансових результатів → розробку заходів підвищення ефективності їх використання. Це формує методичну основу для подальшого аналізу ефективності використання оборотного капіталу підприємства.

Аналіз складу та структури оборотного капіталу доцільно проводити у такій логічній послідовності: оцінювання загального обсягу оборотного капіталу → дослідження структури оборотних активів → аналіз окремих елементів із найбільшою питомою вагою → оцінювання джерел фінансування → встановлення впливу структурних змін на ефективність використання оборотного капіталу.

Так, Купріна Н. М. та ін. пропонують здійснювати аналіз складу та структури оборотного капіталу як частину комплексного оцінювання його стану. На думку авторів, дослідження необхідно розпочинати зі встановлення фактичного обсягу оборотного капіталу та оборотних активів, визначення їх відповідності потребам підприємства та виявлення відхилень від запланованих параметрів [23, с. 35]. Подальший аналіз передбачає деталізацію структури оборотних активів за окремими елементами (запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти), оцінювання причин структурних змін і встановлення їх впливу на результативність використання капіталу. Особливістю підходу є співставлення оборотного капіталу з активами, у які він інвестується, що дозволяє оцінити ефективність розміщення ресурсів [27, с. 31–32]. У межах дослідження структури оборотних активів Бровко Л. І., Юрченко А. А. та Королькова Т. В. пропонують здійснювати їх аналіз шляхом поділу на оборотні виробничі фонди та фонди обігу, що дозволяє комплексно оцінити особливості функціонування оборотних ресурсів підприємства [6, с. 18]. Такий підхід дозволяє оцінити не лише структуру розміщення оборотних активів, а й їх функціональне призначення в операційному циклі підприємства.

Наступним етапом оцінювання ефективності використання оборотного капіталу є дослідження джерел його формування та визначення їх відповідності потребам поточної діяльності підприємства. У цьому контексті доцільним є застосування підходів, запропонованих Н. С. Педченко та А. А. Руденко, які рекомендують здійснювати оцінювання структури фінансування оборотного капіталу на основі дотримання фундаментальних принципів фінансової рівноваги – золотого правила фінансування та золотого правила балансу.

Зазначені підходи базуються на аналізі співвідношення окремих елементів активу та джерел їх фінансування через систему фінансових показників [37, с. 7].

Зокрема, відповідно до золотого правила фінансування, строки залучення фінансових ресурсів повинні відповідати строкам їх використання у господарському процесі. Це означає, що джерела фінансування оборотного капіталу мають формуватися таким чином, щоб період залучення коштів був не коротшим за період їх перебування в обороті. Дотримання такого підходу дозволяє підтримувати платоспроможність підприємства, мінімізувати ризик дефіциту ресурсів та забезпечувати стабільність фінансування поточної діяльності [37, с. 7].

Окрім оцінювання джерел фінансування, важливим напрямом аналізу виступає визначення типу та достатності оборотного капіталу. Як зазначають автори, залежно від підходу до оцінювання оборотний капітал може розглядатися у кількісному та якісному аспектах. У кількісному вимірі він характеризується загальним обсягом оборотних активів (валовий оборотний капітал), тоді як у якісному – визначається через співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань та відображає величину чистого оборотного капіталу [48, с. 27].

Аналіз ефективності використання оборотного капіталу доцільно здійснювати не лише через оцінювання обсягів його формування та розміщення в оборотних активах, а передусім через визначення економічних результатів, отриманих у процесі їх використання. Такий підхід дозволяє встановити рівень віддачі від вкладених ресурсів та визначити напрями підвищення результативності діяльності підприємства [24, с. 53].

На думку Кузьменко М. В., Романишина В. О. та Круш В. В., оцінювання ефективності використання оборотного капіталу повинно здійснюватися на основі комплексної системи взаємопов'язаних індикаторів. Автори зазначають, що ключову роль відіграють показники оборотності, які характеризують інтенсивність використання оборотного капіталу в часовому вимірі; індикатори

ліквідності, що дозволяють оцінити здатність підприємства своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання; показники рентабельності, які відображають економічну віддачу від використання вкладених ресурсів; а також показники фінансової стійкості, що характеризують рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Науковці підкреслюють, що саме поєднання зазначених груп показників забезпечує комплексну оцінку ефективності використання оборотного капіталу підприємства [22, с. 147].

Своєю чергою, Кубецька О. М., Остапенко Т. М. та Палешко Я. С. зазначають, що оцінювання ефективності використання оборотних активів доцільно здійснювати за допомогою системи показників, до якої входять коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт закріплення, тривалість одного обороту та рентабельність оборотних активів. Авторки наголошують, що використання цієї системи показників дозволяє оцінити швидкість повернення вкладених ресурсів, рівень їх завантаження у господарську діяльність та кінцевий економічний результат їх використання [20, с. 162].

Зардова Я. В. пропонує оцінювати ефективність використання оборотних активів через систему показників, об'єднаних у декілька аналітичних блоків. До першого блоку належать показники ділової активності, зокрема коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів, коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках, коефіцієнт оборотності запасів товарно-матеріальних цінностей і коефіцієнт оборотності чистих оборотних активів. Ці показники дозволяють оцінити швидкість обігу оборотних активів та їх окремих елементів. Окрему групу становлять показники фінансової стабільності, стійкості та платоспроможності, серед яких авторка виділяє валову рентабельність виробництва, рентабельність виробництва, рентабельність оборотних активів у виробничій діяльності, загальну рентабельність оборотних активів, економічну рентабельність оборотних активів та інтегральний показник рентабельності оборотних активів [14].

З метою систематизації методичного інструментарію зазначені показники наведено в додатку А. Використання цих показників у подальшому аналізі є

доцільним, оскільки вони дають змогу оцінити не лише загальну швидкість обороту оборотних активів, а й результативність використання їх окремих складових — грошових коштів, коштів у розрахунках, запасів та чистих оборотних активів. Крім того, показники рентабельності дозволяють встановити, наскільки ефективно оборотні активи забезпечують формування фінансового результату підприємства.

Проведене дослідження наукових підходів дозволило встановити, що оцінювання ефективності використання оборотного капіталу підприємства має комплексний характер та передбачає послідовне проведення аналізу складу і структури оборотних активів, оцінювання джерел їх фінансування, визначення показників оборотності, ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності.

### **Висновки до Розділу 1**

У першому розділі дослідження встановлено, що оборотний капітал є важливою складовою ресурсного забезпечення діяльності підприємства, оскільки забезпечує безперервність операційного циклу, фінансування поточної діяльності, підтримання кругообігу ресурсів і створення умов для формування фінансових результатів.

Узагальнення наукових підходів дозволило обґрунтувати доцільність застосування комплексної системи показників оцінювання ефективності використання оборотного капіталу, яка охоплює показники ділової активності, фінансової стабільності, ліквідності та рентабельності.

## РОЗДІЛ 2

### АНАЛІЗ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ПП «ІМПАК»

ПП «Імпак» є аграрним підприємством приватної форми власності, що функціонує на території Житомирської області та спеціалізується на виробництві продукції рослинництва. Підприємство зареєстроване 20 жовтня 1992 року, що свідчить про значний досвід функціонування в аграрному секторі та адаптацію до змін економічного середовища. Основним видом економічної діяльності підприємства є вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів (КВЕД 01.13).

ПП «Імпак» формувалося як сімейне аграрне господарство та початково спеціалізувалося на вирощуванні картоплі у промислових масштабах. Подальший розвиток підприємства супроводжувався розширенням виробничої спеціалізації та поступовим переходом до більш диверсифікованої моделі аграрного виробництва з поєднанням вирощування, зберігання, перероблення та реалізації різних овочів.

Особливістю діяльності ПП «Імпак» є поєднання виробничої, переробної, логістичної та торговельної функцій, що дозволяє забезпечувати замкнений виробничий цикл та підвищувати ефективність використання ресурсного потенціалу. Для такого типу підприємств особливого значення набуває ефективність використання оборотного капіталу, оскільки саме він забезпечує фінансування виробничих запасів, підтримання операційного циклу, своєчасність розрахунків та безперервність господарської діяльності.

З метою визначення особливостей формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» доцільно здійснити аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства із визначенням питомої ваги оборотних активів у загальному обсязі майна. Оцінювання структурних змін дає змогу встановити рівень концентрації ресурсів у мобільній частині активів, простежити тенденції їх зміни в часі та визначити, наскільки сформована

структура майна забезпечує поточну господарську діяльність підприємства. У зв'язку з цим у табл. 2.1 проведено оцінювання абсолютного обсягу активів, визначено частку оборотних активів у загальній структурі майна ПП «Імпак» та досліджено їх динаміку за 2021-2025 рр.

Таблиця 2.1

### Аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури складових активів

#### ПП «Імпак»

| Показники                      | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|--------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Абсолютне значення,<br>млн грн |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Активи всього                  | 385,1          | 439,3 | 392,1 | 495,6 | 544,6 | 159,5                   | 49,0                    | 141,4                  | 109,9                  |
| -необоротні активи             | 155,4          | 143,6 | 170,9 | 191,8 | 197,2 | 41,7                    | 5,4                     | 126,9                  | 102,8                  |
| -оборотні активи               | 229,7          | 295,7 | 221,3 | 303,9 | 347,5 | 117,8                   | 43,6                    | 151,3                  | 114,4                  |
| Питома вага, %                 |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Активи всього                  | 100            | 100   | 100   | 100   | 100   | —                       | —                       | —                      | —                      |
| -необоротні активи             | 40,4           | 32,7  | 43,6  | 38,7  | 36,2  | -4,2                    | -2,5                    | 89,7                   | 93,6                   |
| -оборотні активи               | 59,6           | 67,3  | 56,4  | 61,3  | 63,8  | 4,2                     | 2,5                     | 107                    | 104,1                  |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 21, свідчать, що в структурі активів ПП «Імпак» протягом усього досліджуваного періоду переважали оборотні активи. Найбільшою їх частка була у 2022 р. – 67,3 % (+7,7 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2023 р. – 56,4 % (-3,2 в.п. порівняно з 2021 р.). Станом на кінець 2025 р. питома вага оборотних активів становила 63,8 % (+4,2 в.п. порівняно з 2021 р.; +2,5 в.п. порівняно з 2024 р.). Водночас абсолютний обсяг оборотних активів збільшився з 229,7 млн грн у 2021 р. до 347,5 млн грн у 2025 р., тобто на 117,8 млн грн (+51,3 %). Порівняно з 2024 р. приріст оборотних активів становив 43,6 млн грн (+14,4 %). Отримані результати свідчать про зростання ролі оборотного капіталу в структурі майна ПП «Імпак», що характеризує посилення орієнтації підприємства на забезпечення поточної операційної діяльності.

З метою більш детального дослідження ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» доцільно у табл. 2.2 проведено

оцінювання абсолютного обсягу та структури складових оборотних активів підприємства за 2021-2025 рр.

Таблиця 2.2

**Аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури складових оборотних активів ПП «Імпак»**

| Показники                           | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|-------------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                     | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Абсолютне значення,<br>млн грн      |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Оборотні активи всього              | 229,7          | 295,7 | 221,3 | 303,9 | 347,5 | 117,8                   | 43,6                    | 151,3                  | 114,4                  |
| -запаси                             | 98,5           | 140,8 | 149,6 | 116,3 | 147,9 | 49,4                    | 31,6                    | 150,1                  | 127,2                  |
| -дебіторська<br>заборгованість      | 63,3           | 61,8  | 27    | 37,4  | 63,3  | 0                       | 25,9                    | 100                    | 169,2                  |
| -грошові кошти та їх<br>еквіваленти | 19,2           | 46,3  | 41,8  | 144   | 131,6 | 112,4                   | -12,4                   | 687,1                  | 91,4                   |
| -інші оборотні активи               | 48,7           | 46,8  | 2,9   | 6,2   | 4,7   | -44                     | -1,5                    | 9,7                    | 75,8                   |
| Питома вага, %                      |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Оборотні активи всього              | 100            | 100   | 100   | 100   | 100   | —                       | —                       | —                      | —                      |
| -запаси                             | 42,9           | 47,6  | 67,6  | 38,3  | 42,6  | -0,3                    | 4,3                     | 99,3                   | 111,2                  |
| -дебіторська<br>заборгованість      | 27,6           | 20,9  | 12,2  | 12,3  | 18,2  | -9,4                    | 5,9                     | 65,9                   | 148                    |
| -грошові кошти та їх<br>еквіваленти | 8,3            | 15,7  | 18,9  | 47,4  | 37,9  | 29,6                    | -9,5                    | 456,6                  | 80                     |
| -інші оборотні активи               | 21,2           | 15,8  | 1,3   | 2     | 1,3   | -19,9                   | -0,7                    | 6,1                    | 65                     |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.2 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. у структурі оборотних активів ПП «Імпак» відбулися суттєві зміни як за абсолютним обсягом окремих складових, так і за їх питомою вагою. Загальний обсяг оборотних активів підприємства збільшився з 229,7 млн грн у 2021 р. до 347,5 млн грн у 2025 р., тобто на 117,8 млн грн (+51,3 %), що свідчить про розширення ресурсної бази для забезпечення поточної діяльності підприємства.

У структурі оборотних активів ПП «Імпак» найбільшу частку протягом більшості досліджуваних років формували запаси. Найбільшою їх питома вага була у 2023 р. – 67,6 % (+24,7 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2024 р. – 38,3 % (-4,6 в.п. порівняно з 2021 р.). Станом на кінець 2025 р. частка запасів становила 42,6 % (-0,3 в.п. порівняно з 2021 р.; +4,3 в.п. порівняно з 2024 р.), а їх абсолютний обсяг збільшився до 147,9 млн грн, або на 49,4 млн грн

(+50,1 %). Така динаміка свідчить про збереження значної концентрації оборотного капіталу ПП «Імпак» у матеріальних ресурсах та підтримання виробничого процесу.

Дебіторська заборгованість у структурі оборотних активів мала менш стабільну динаміку. Найбільшою її частка була у 2021 р. – 27,6 %, тоді як найменшою – у 2023 р. – 12,2 % (-15,4 в.п.). У 2025 р. її питома вага становила 18,2 % (-9,4 в.п. порівняно з 2021 р.; +5,9 в.п. порівняно з 2024 р.), тоді як абсолютний обсяг досяг 63,3 млн грн, що відповідає рівню 2021 р. (0,0 млн грн; 100,0 %) та перевищує показник 2024 р. на 25,9 млн грн (+69,2 %). Така динаміка свідчить про збільшення обсягу коштів, спрямованих ПП «Імпак» у розрахунки з контрагентами, що потребує підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

У структурі оборотних активів ПП «Імпак» спостерігалось суттєве зростання ролі грошових коштів та їх еквівалентів. Найбільшою їх частка була у 2024 р. – 47,4 % (+39,1 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2021 р. – 8,3 %. У 2025 р. частка грошових коштів становила 37,9 % (+29,6 в.п. порівняно з 2021 р.; -9,5 в.п. порівняно з 2024 р.), а їх абсолютний обсяг зріс до 131,6 млн грн, тобто на 112,4 млн грн (+587,1 %). Така динаміка характеризує суттєве посилення ліквідної складової оборотних активів підприємства.

Частка інших оборотних активів мала тенденцію до скорочення. Найбільшою вона була у 2021 р. – 21,2 %, тоді як найменшою – у 2023 та 2025 рр. – по 1,3 % (-19,9 в.п.). У 2025 р. їх абсолютний обсяг становив 4,7 млн грн, що на 44,0 млн грн менше порівняно з 2021 р. (-90,3 %) та на 1,5 млн грн менше порівняно з 2024 р. (-24,2 %). Така динаміка свідчить про скорочення частки другорядних елементів оборотного капіталу та концентрацію ресурсів ПП «Імпак» у найбільш ліквідних і виробничо значущих складових оборотних активів.

З метою поглиблення аналізу особливостей формування оборотного капіталу ПП «Імпак» доцільно здійснити оцінювання динаміки абсолютного обсягу та структури запасів підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури складових запасів****ПП «Імпак»**

| Показники                      | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|--------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Абсолютне значення,<br>млн грн |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Запаси всього                  | 98,5           | 140,8 | 149,6 | 116,3 | 147,9 | 49,4                    | 31,6                    | 150,1                  | 127,2                  |
| - виробничі запаси             | 40,3           | 30,1  | 33,4  | 38,7  | 50,6  | 10,3                    | 11,9                    | 125,5                  | 130,8                  |
| - незавершене<br>виробництво   | 9,8            | 11,9  | 5,9   | 9,6   | 19,5  | 9,7                     | 9,9                     | 199,4                  | 203,4                  |
| - готова продукція             | 47,8           | 98,8  | 110,3 | 68,1  | 77,9  | 30,1                    | 9,8                     | 162,9                  | 114,4                  |
| - товари                       | 0,7            | —     | —     | —     | —     | -0,7                    | —                       | —                      | —                      |
| Питома вага, %                 |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Запаси всього                  | 100            | 100   | 100   | 100   | 100   | —                       | —                       | —                      | —                      |
| - виробничі запаси             | 40,9           | 21,4  | 22,3  | 33,2  | 34,2  | -6,7                    | 1                       | 83,6                   | 102,9                  |
| - незавершене<br>виробництво   | 9,9            | 8,4   | 3,9   | 8,2   | 13,2  | 3,3                     | 5                       | 133,3                  | 161                    |
| - готова продукція             | 48,5           | 70,2  | 73,7  | 58,5  | 52,6  | 4,1                     | -5,9                    | 108,5                  | 89,9                   |
| - товари                       | 0,7            | —     | —     | —     | —     | -0,7                    | —                       | —                      | —                      |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.3 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. у структурі запасів ПП «Імпак» відбулися зміни у співвідношенні окремих складових, однак домінуюче значення зберігала готова продукція, що свідчить про орієнтацію підприємства на підтримання необхідного рівня ресурсного забезпечення реалізації продукції.

Найбільшу частку у структурі запасів ПП «Імпак» займала готова продукція. Найбільшою її питома вага була у 2023 р. – 73,7 % (+25,2 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2021 р. – 48,5 %. Станом на кінець 2025 р. частка готової продукції становила 52,6 % (+4,1 в.п. порівняно з 2021 р.; -5,9 в.п. порівняно з 2024 р.), а абсолютний обсяг збільшився з 47,8 млн грн до 77,9 млн грн, тобто на 30,1 млн грн (+62,9 %). Така динаміка свідчить про збереження високої концентрації ресурсів у готовій продукції та підтримання можливостей підприємства щодо забезпечення реалізації.

Виробничі запаси займали другу за значенням позицію у структурі запасів підприємства. Найбільшою їх частка була у 2021 р. – 40,9 %, тоді як

найменшою – у 2022 р. – 21,4 % (-19,5 в.п.). У 2025 р. питома вага виробничих запасів становила 34,2 % (-6,7 в.п. порівняно з 2021 р.; +1,0 в.п. порівняно з 2024 р.), а абсолютний обсяг досяг 50,6 млн грн, що на 10,3 млн грн більше (+25,5 %) порівняно з 2021 р. та на 11,9 млн грн більше (+30,8 %) порівняно з 2024 р. Така динаміка свідчить про підтримання достатнього рівня забезпечення виробничого процесу матеріальними ресурсами.

У структурі запасів ПП «Імпак» також спостерігалось зростання ролі незавершеного виробництва. Найбільшою його частка була у 2025 р. – 13,2 % (+3,3 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2023 р. – 3,9 % (-6,0 в.п.). Абсолютний обсяг незавершеного виробництва збільшився з 9,8 млн грн до 19,5 млн грн, тобто на 9,7 млн грн (+99,4 %). Така динаміка може свідчити про збільшення тривалості виробничого циклу або накопичення ресурсів на окремих стадіях виробництва.

Товари не мали суттєвого значення у структурі запасів ПП «Імпак» та були відображені лише у 2021 р. в обсязі 0,7 млн грн (0,7 %), тоді як у наступних періодах їх відсутність свідчить про відсутність даної складової у структурі запасів підприємства.

Важливим етапом оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» є дослідження структури дебіторської заборгованості, оскільки її обсяг і склад безпосередньо впливають на швидкість обороту фінансових ресурсів, рівень ліквідності та можливості забезпечення безперервності господарської діяльності підприємства. У зв'язку з цим у таблиці 2.4 наведено аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури складових дебіторської заборгованості ПП «Імпак» за 2021-2025 рр.

Проведені розрахунки табл. 2.4 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. у структурі дебіторської заборгованості ПП «Імпак» відбувалися суттєві зміни, пов'язані зі зміною співвідношення між окремими видами розрахунків. Незважаючи на коливання окремих складових, у 2025 р. загальний обсяг дебіторської заборгованості повернувся до рівня 2021 р. та становив 63,3 млн грн.

**Аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури дебіторської заборгованості ПП «Імпак»**

| Показники                                  | На кінець року |      |      |      |      | Відхилення              |                         |                        |                        |
|--------------------------------------------|----------------|------|------|------|------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                            | 2021           | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Абсолютне значення,<br>млн грн             |                |      |      |      |      |                         |                         |                        |                        |
| Дебіторська заборгованість всього          | 63,3           | 61,8 | 27   | 37,4 | 63,3 | 0                       | 25,9                    | 100                    | 169,2                  |
| - за продукцію, товари,<br>роботи, послуги | 28,0           | 58,4 | 24,2 | 24,9 | 25,9 | -2,1                    | 1                       | 92,6                   | 104,1                  |
| - за розрахунками з<br>бюджетом            | 8,1            | 0,8  | 0,3  | 4,4  | 13,5 | 5,4                     | 9,1                     | 166,7                  | 307,7                  |
| - інша поточна дебіторська заборгованість  | 27,2           | 2,6  | 2,5  | 8,2  | 23,8 | -3,4                    | 15,7                    | 87,5                   | 290,2                  |
| Питома вага, %                             |                |      |      |      |      |                         |                         |                        |                        |
| Дебіторська заборгованість всього          | 100            | 100  | 100  | 100  | 100  | —                       | —                       | —                      | —                      |
| - за продукцію, товари,<br>роботи, послуги | 44,2           | 94,5 | 89,6 | 66,5 | 40,9 | -3,3                    | -25,6                   | 92,5                   | 61,5                   |
| - за розрахунками з<br>бюджетом            | 12,8           | 1,3  | 1,1  | 11,8 | 21,4 | 8,6                     | 9,6                     | 167,2                  | 181,4                  |
| - інша поточна дебіторська заборгованість  | 43             | 4,2  | 9,3  | 21,7 | 37,7 | -5,3                    | 16                      | 87,7                   | 173,7                  |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

У структурі дебіторської заборгованості ПП «Імпак» найбільшу частку формувала дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги. Найбільшою її питома вага була у 2022 р. – 94,5 % (+50,3 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2025 р. – 40,9 % (-3,3 в.п.). У 2025 р. абсолютний обсяг даного виду заборгованості становив 25,9 млн грн, що на 2,1 млн грн менше (-7,4 %) порівняно з 2021 р. та на 1,0 млн грн більше (+4,1 %) порівняно з 2024 р. Така динаміка свідчить про збереження вагової частки коштів підприємства у розрахунках із покупцями та підтримання реалізаційної активності ПП «Імпак».

Заборгованість за розрахунками з бюджетом протягом досліджуваного періоду демонструвала тенденцію до зростання. Найбільшою її частка була у 2025 р. – 21,4 % (+8,6 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2023 р. –

1,1 % (-11,7 в.п.). Абсолютний обсяг заборгованості за розрахунками з бюджетом збільшився з 8,1 млн грн до 13,5 млн грн, або на 5,4 млн грн (+66,7 %). Така динаміка свідчить про зростання обсягу коштів, пов'язаних із бюджетними розрахунками підприємства.

Інша поточна дебіторська заборгованість також зазнавала істотних змін. Найбільшою її частка була у 2021 р. – 43,0 %, тоді як найменшою – у 2022 р. – 4,2 % (-38,8 в.п.). У 2025 р. її питома вага становила 37,7 % (-5,3 в.п. порівняно з 2021 р.; +16,0 в.п. порівняно з 2024 р.), а абсолютний обсяг досяг 23,8 млн грн, що на 3,4 млн грн менше (-12,5 %) порівняно з 2021 р. та на 15,7 млн грн більше (+190,2 %) порівняно з 2024 р. Така динаміка свідчить про зростання обсягу коштів, спрямованих у інші поточні розрахунки, що потребує підвищення ефективності контролю за їх поверненням та використанням оборотного капіталу підприємства.

Оскільки грошові кошти та інші оборотні активи ПП «Імпак» не характеризуються складною внутрішньою структурою та вже були досліджені у складі оборотних активів (табл. 2.2), їх подальша деталізація є недоцільною та не забезпечить додаткової аналітичної цінності дослідження.

Наступним етапом дослідження є оцінювання особливостей розміщення оборотного капіталу ПП «Імпак» між сферою виробництва та сферою обігу. Аналіз структури розміщення оборотного капіталу дає можливість оцінити співвідношення ресурсів, спрямованих безпосередньо на виробничий процес і забезпечення реалізації продукції, що дозволяє більш повно охарактеризувати особливості управління оборотними активами ПП «Імпак» (табл. 2.5).

Проведені розрахунки табл. 2.5 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. у структурі розміщення оборотного капіталу ПП «Імпак» відбулися суттєві зміни, пов'язані зі зміною співвідношення між сферою виробництва та сферою обігу. Загалом у досліджуваному періоді спостерігалось посилення концентрації оборотного капіталу у сфері обігу.

Таблиця 2.5

**Аналіз динаміки абсолютного обсягу та структури розміщення  
оборотного капіталу ПП «Імпак»**

| Показники                             | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|---------------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                       | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Абсолютне значення,<br>млн грн        | 229,7          | 295,7 | 221,3 | 303,9 | 347,5 | 117,8                   | 43,6                    | 151,3                  | 114,4                  |
| Оборотні активи всього                | 229,7          | 295,7 | 221,3 | 303,9 | 347,5 | 117,8                   | 43,6                    | 151,3                  | 114,4                  |
| 1. Сфера виробництва в<br>тому числі: | 97,1           | 88,9  | 40,9  | 44,8  | 71,6  | -25,5                   | 26,8                    | 73,7                   | 159,8                  |
| - виробничі запаси                    | 40,3           | 30,1  | 33,4  | 38,7  | 50,6  | 10,3                    | 11,9                    | 125,5                  | 130,8                  |
| - незавершене<br>виробництво          | 9,8            | 11,9  | 5,9   | 9,6   | 19,5  | 9,7                     | 9,9                     | 199,4                  | 203,4                  |
| - поточні біологічні<br>активи        | 1,3            | 1,4   | 1,6   | 1,6   | 1,6   | 0,3                     | 0                       | 122,7                  | 100                    |
| - витрати майбутніх<br>періодів       | 45,7           | 44,7  | —     | —     | —     | -45,7                   | —                       | —                      | —                      |
| 2. Сфера обігу в тому<br>числі:       | 132,6          | 206,8 | 180,4 | 259,1 | 275,9 | 143,3                   | 16,8                    | 208,1                  | 106,5                  |
| - готова продукція                    | 47,8           | 98,8  | 110,3 | 68,1  | 77,9  | 30,1                    | 9,8                     | 162,9                  | 114,4                  |
| - грошові кошти                       | 19,2           | 46,3  | 41,8  | 144   | 131,6 | 112,4                   | -12,4                   | 687,1                  | 91,4                   |
| - дебіторська<br>заборгованість       | 63,3           | 61,8  | 27    | 37,4  | 63,3  | 0                       | 25,9                    | 100                    | 169,2                  |
| - товари                              | 0,7            | —     | —     | —     | —     | -0,7                    | —                       | —                      | —                      |
| - інші оборотні активи                | 1,6            | —     | 1,3   | 9,6   | 3,1   | 1,5                     | -6,5                    | 193,8                  | 32,3                   |
| Питома вага, %                        |                |       |       |       |       |                         |                         |                        |                        |
| Оборотні активи всього                | 100            | 100   | 100   | 100   | 100   | —                       | —                       | —                      | —                      |
| 1. Сфера виробництва в<br>тому числі: | 42,3           | 30,1  | 18,5  | 14,7  | 20,6  | -21,7                   | 5,9                     | 48,7                   | 140,1                  |
| - виробничі запаси                    | 17,5           | 10,2  | 15,1  | 12,7  | 14,6  | -2,9                    | 1,9                     | 83,4                   | 115                    |
| - незавершене<br>виробництво          | 4,3            | 4     | 2,7   | 3,2   | 5,6   | 1,3                     | 2,4                     | 130,2                  | 175                    |
| - поточні біологічні<br>активи        | 0,6            | 0,5   | 0,7   | 0,5   | 0,5   | -0,1                    | 0                       | 83,3                   | 100                    |
| - витрати майбутніх<br>періодів       | 19,9           | 15,1  | —     | —     | —     | -19,9                   | —                       | —                      | —                      |
| 2. Сфера обігу в тому<br>числі:       | 57,7           | 69,9  | 81,5  | 85,3  | 79,4  | 21,7                    | -5,9                    | 137,6                  | 93,1                   |
| - готова продукція                    | 20,8           | 33,4  | 49,8  | 22,4  | 22,4  | 1,6                     | 0                       | 107,7                  | 100                    |
| - грошові кошти                       | 8,3            | 15,7  | 18,9  | 47,4  | 37,9  | 29,6                    | -9,5                    | 456,6                  | 80                     |
| - дебіторська<br>заборгованість       | 27,6           | 20,9  | 12,2  | 12,3  | 18,2  | -9,4                    | 5,9                     | 65,9                   | 148                    |
| - товари                              | 0,3            | —     | —     | —     | —     | -0,3                    | —                       | —                      | —                      |
| - інші оборотні активи                | 0,7            | —     | 0,6   | 3,2   | 0,9   | 0,2                     | -2,3                    | 128,6                  | 28,1                   |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

У структурі розміщення оборотного капіталу ПП «Імпак» найбільшою частка сфери обігу була у 2024 р. – 85,3 % (+27,6 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2021 р. – 57,7 %. Станом на кінець 2025 р. частка сфери обігу становила 79,4 % (+21,7 в.п. порівняно з 2021 р.; -5,9 в.п. порівняно з 2024 р.), а її абсолютний обсяг збільшився з 132,6 млн грн до 275,9 млн грн, тобто на 143,3 млн грн (+108,1 %). Така динаміка свідчить про зростання обсягу оборотного капіталу, спрямованого на забезпечення реалізації продукції, розрахункових операцій та підтримання ліквідності підприємства.

Водночас найбільшою частка сфери виробництва була у 2023 р. – 68,3 % (+26,0 в.п. порівняно з 2021 р.), тоді як найменшою – у 2024 р. – 14,7 % (-27,6 в.п.). У 2025 р. її питома вага становила 20,6 % (-21,7 в.п. порівняно з 2021 р.; +5,9 в.п. порівняно з 2024 р.), а абсолютний обсяг зменшився з 97,1 млн грн до 71,6 млн грн, тобто на 25,5 млн грн (-26,3 %). Така динаміка свідчить про скорочення частки оборотного капіталу, зосередженого у виробничому процесі, та переорієнтацію структури оборотних активів ПП «Імпак» у напрямі посилення мобільності й підвищення ліквідності використання фінансових ресурсів.

Проведений аналіз складу, структури та особливостей розміщення оборотних активів ПП «Імпак» дозволив оцінити напрями використання оборотного капіталу підприємства та визначити зміни у співвідношенні його окремих складових. Разом із тим дослідження лише структури оборотних активів не дає можливості оцінити джерела їх фінансування та встановити рівень фінансової незалежності підприємства у забезпеченні поточної діяльності. У зв'язку з цим наступним етапом дослідження доцільно здійснити оцінювання наявності власного оборотного капіталу ПП «Імпак» та визначити рівень забезпеченості запасів власними джерелами фінансування. У зв'язку з цим у таблиці 2.6 проведено оцінювання динаміки власного оборотного капіталу ПП «Імпак» та визначено рівень забезпеченості запасів власними оборотними коштами за 2021-2025 рр.

**Аналіз наявності власного оборотного капіталу та забезпеченості запасів  
власними оборотними коштами ПП «Імпак»**

| Показники                                                                                 | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                                           | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Власний капітал, млн грн                                                                  | 316,9          | 346,6 | 368,7 | 426,4 | 480,9 | 164                     | 54,5                    | 151,8                  | 112,8                  |
| Необоротні активи, млн грн                                                                | 155,4          | 143,6 | 170,9 | 191,8 | 197,2 | 41,8                    | 5,4                     | 126,9                  | 102,8                  |
| Наявність власного оборотного капіталу, млн грн                                           | 161,5          | 203,0 | 197,9 | 234,6 | 283,7 | 122,2                   | 49,1                    | 175,7                  | 120,9                  |
| Запаси, млн грн                                                                           | 99,8           | 142,2 | 151,2 | 117,9 | 149,5 | 49,7                    | 31,6                    | 149,8                  | 126,8                  |
| Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу для формування запасів, млн грн | 61,7           | 60,8  | 46,7  | 116,7 | 134,2 | 72,5                    | 17,5                    | 217,3                  | 115                    |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.6 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. у ПП «Імпак» спостерігалося зростання обсягу власного капіталу та власного оборотного капіталу, що позитивно вплинуло на рівень забезпеченості поточної діяльності підприємства власними фінансовими ресурсами та сприяло зміцненню його фінансової стійкості.

Обсяг власного капіталу ПП «Імпак» мав стійку тенденцію до зростання, а обсяг необоротних активів ПП «Імпак» також збільшувався, однак темпи їх приросту були нижчими порівняно зі зростанням власного капіталу. Найбільше значення показника зафіксовано у 2025 р. – 283,7 млн грн (+122,2 млн грн порівняно з 2021 р.; +49,1 млн грн порівняно з 2024 р.), тоді як найменше – у 2021 р. – 161,5 млн грн. За досліджуваний період обсяг власного оборотного капіталу збільшився на 75,7 %, що характеризує підвищення рівня фінансової незалежності ПП «Імпак» у фінансуванні оборотних активів.

Порівняння обсягу власного оборотного капіталу та запасів показало, що протягом усього досліджуваного періоду підприємство мало надлишок власних оборотних коштів для формування запасів. Найбільше значення надлишку

спостерігалось у 2025 р. – 134,2 млн грн (+72,5 млн грн порівняно з 2021 р.; +17,5 млн грн порівняно з 2024 р.), тоді як найменше – у 2023 р. – 46,7 млн грн (-15,0 млн грн порівняно з 2021 р.). Це свідчить про те, що ПП «Імпак» у повному обсязі забезпечувало формування запасів за рахунок власних джерел фінансування та не мало критичної залежності від залученого капіталу для підтримання виробничо-господарської діяльності.

У таблиці 2.7 проведено оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками ділової активності за 2021-2025 рр.

Таблиця 2.7

**Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками ділової активності**

| Показники                                                        | На кінець року |       |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|------------------------------------------------------------------|----------------|-------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                  | 2021           | 2022  | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Коефіцієнт оборотності власного оборотного капіталу, разів       | 1,94           | 1,04  | 1,17  | 2,04  | 1,14  | -0,8                    | -0,9                    | —                      | —                      |
| Тривалість обороту власного оборотного капіталу, дні             | 188,2          | 351,5 | 311,3 | 179   | 320,3 | 132,1                   | 141,3                   | 170,2                  | 178,9                  |
| Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів                  | 1,22           | 0,72  | 0,91  | 1,68  | 0,91  | -0,32                   | -0,77                   | —                      | —                      |
| Тривалість оборотності оборотних активів, дні                    | 298,1          | 506,8 | 401,2 | 217,6 | 402,3 | 104,2                   | 184,8                   | 134,9                  | 184,9                  |
| Коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів, разів | 9,02           | 5,78  | 5,34  | 4,74  | 2,14  | -6,88                   | -2,6                    | —                      | —                      |
| Тривалість оборотності грошових коштів та їх еквівалентів, дні   | 40,5           | 63,2  | 68,4  | 77,0  | 170,3 | 129,8                   | 93,3                    | 420,9                  | 221,2                  |
| Коефіцієнт оборотності коштів у розрахунках, разів               | 2,45           | 1,74  | 3,47  | 12,54 | 5,46  | 3,01                    | -7,08                   | —                      | —                      |
| Тривалість оборотності коштів у розрахунках, дні                 | 149,3          | 210,2 | 105,1 | 29,1  | 66,9  | -82,4                   | 37,8                    | 44,8                   | 229,8                  |
| Коефіцієнт оборотності запасів ТМЦ, разів                        | 3,37           | 1,56  | 1,6   | 3,27  | 2,21  | -1,16                   | -1,06                   | —                      | —                      |
| Тривалість оборотності запасів ТМЦ, дні                          | 108,4          | 233,4 | 227,7 | 111,5 | 165,2 | 56,8                    | 53,7                    | 152,4                  | 148,2                  |
| Тривалість операційного циклу, дні                               | 257,7          | 443,6 | 332,8 | 140,6 | 232,1 | -25,6                   | 91,5                    | 90,1                   | 165,1                  |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.7 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. ефективність використання оборотного капіталу ПП «Імпак» характеризувалася нерівномірною динамікою, що проявилось у зміні швидкості обороту окремих складових оборотних активів та тривалості їх перебування в операційному циклі підприємства. Коефіцієнт оборотності власного оборотного капіталу протягом досліджуваного періоду змінювався нестабільно. Найбільше значення показника спостерігалось у 2024 р. – 2,04 рази (+0,10 рази порівняно з 2021 р.), тоді як найменше – у 2022 р. – 1,04 рази. У 2025 р. коефіцієнт становив 1,14 рази (-0,80 рази порівняно з 2021 р.; -0,90 рази порівняно з 2024 р.), що свідчить про уповільнення використання власних оборотних ресурсів підприємства. Відповідно тривалість обороту власного оборотного капіталу збільшилася з 188,2 дня у 2021 р. до 320,3 дня у 2025 р. (+132,1 дня) та була більшою на 141,3 дня порівняно з 2024 р. Така динаміка свідчить про те, що у 2025 р. обсяг власного оборотного капіталу зростає швидше, ніж темпи формування доходу від реалізації продукції. Коефіцієнт оборотності оборотних активів також мав нерівномірну динаміку. Найбільше значення показника зафіксовано у 2024 р. – 1,68 рази (+0,46 рази порівняно з 2021 р.), тоді як найменше – у 2022 р. – 0,72 рази. У 2025 р. коефіцієнт становив 0,91 рази (-0,32 рази порівняно з 2021 р.; -0,77 рази порівняно з 2024 р.), що свідчить про уповільнення обороту поточних активів підприємства. Одночасно тривалість оборотності оборотних активів збільшилася з 298,1 дня до 402,3 дня (+104,2 дня) та перевищила рівень 2024 р. на 184,8 дня. Це свідчить про зниження інтенсивності використання оборотних ресурсів і збільшення періоду їх трансформації у виручку. Аналіз тривалості операційного циклу показав суттєві зміни у швидкості проходження оборотних активів через виробничо-збутовий процес. Найбільша тривалість операційного циклу спостерігалася у 2022 р. – 443,6 дня (+185,9 дня порівняно з 2021 р.), тоді як найменша – у 2024 р. – 140,6 дня (-117,1 дня). У 2025 р. операційний цикл становив 232,1 дня (-25,6 дня порівняно з 2021 р.; +91,5 дня порівняно з 2024 р.). Скорочення тривалості операційного циклу порівняно з початком досліджуваного періоду є

позитивною тенденцією, оскільки свідчить про прискорення повернення коштів, вкладених у поточну діяльність підприємства. Водночас збільшення показника у 2025 р. порівняно з 2024 р. вказує на певне уповільнення обороту оборотного капіталу.

Отримані результати свідчать, що ПП «Імпак» у досліджуваному періоді підтримувало достатній рівень ділової активності, однак у 2022р. та 2025 р. спостерігалось уповільнення оборотності власного оборотного капіталу та оборотних активів. В таблиці 2.8 проведено оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками фінансової стабільності за 2021-2025 рр.

Таблиця 2.8

**Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками фінансової стабільності**

| Показники                                                        | На кінець року |      |       |       |       | Відхилення              |                         |                        |                        |
|------------------------------------------------------------------|----------------|------|-------|-------|-------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                  | 2021           | 2022 | 2023  | 2024  | 2025  | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Коефіцієнт ефективності оборотних активів, %                     | 30,5           | 23,9 | 9,6   | 66,8  | 21,7  | -8,8                    | -45,1                   | —                      | —                      |
| Коефіцієнт завантаження оборотних активів в обороті              | 0,82           | 1,39 | 1,1   | 0,6   | 1,1   | 0,28                    | 0,5                     | —                      | —                      |
| Матеріаломісткість продукції                                     | 0,3            | 0,83 | 0,74  | 0,4   | 0,79  | 0,49                    | 0,39                    | —                      | —                      |
| Матеріаловіддача                                                 | 3,31           | 1,2  | 1,35  | 2,51  | 1,27  | -2,04                   | -1,24                   | —                      | —                      |
| Комплексний показник ефективності використання оборотних активів | 0,61           | 0,42 | 0,3   | 1,06  | 0,44  | -0,17                   | -0,62                   | —                      | —                      |
| Чисті оборотні активи, млн грн                                   | 161,5          | 203  | 197,9 | 283,8 | 284,5 | 123,1                   | 0,7                     | 176,2                  | 100,3                  |
| Коефіцієнт забезпечення чистими оборотними активами              | 0,7            | 0,69 | 0,89  | 0,93  | 0,82  | 0,12                    | -0,11                   | —                      | —                      |
| Коефіцієнт маневреності власного капіталу                        | 0,51           | 0,59 | 0,54  | 0,6   | 0,59  | 0,08                    | -0,01                   | —                      | —                      |
| Маневреність власних оборотних грошових коштів                   | 0,12           | 0,23 | 0,21  | 0,51  | 0,46  | 0,34                    | -0,05                   | —                      | —                      |
| Коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні           | 0,6            | 0,67 | 0,56  | 0,61  | 0,64  | 0,04                    | 0,03                    | —                      | —                      |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.8 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. ефективність використання оборотного капіталу ПП «Імпак» характеризувалася нерівномірною динамікою, однак підприємство зберігало достатній рівень фінансової стійкості та забезпеченості поточної діяльності власними фінансовими ресурсами. Коефіцієнт ефективності оборотних активів протягом досліджуваного періоду змінювався нестабільно. Найбільше значення показника спостерігалось у 2024 р. – 66,8 %, тоді як найменше – у 2023 р. – 9,6 %. У 2025 р. коефіцієнт становив 21,7 % (-8,8 в.п. порівняно з 2021 р.; -45,1 в.п. порівняно з 2024 р.), що свідчить про зниження результативності використання оборотних активів для формування фінансового результату. Коефіцієнт завантаження оборотних активів в обороті у 2025 р. становив 1,1, що більше рівня 2021 р. на 0,28, а порівняно з 2024 р. – на 0,50. Це означає, що для формування одиниці доходу у 2025 р. підприємству було необхідно залучати більший обсяг оборотних активів, ніж у попередні періоди. Показники матеріаломісткості та матеріаловіддачі демонстрували обернену динаміку. Матеріаломісткість продукції зросла з 0,30 у 2021 р. до 0,79 у 2025 р. (+0,49), що характеризує збільшення матеріальних витрат на одиницю реалізованої продукції. Одночасно матеріаловіддача знизилася з 3,31 до 1,27 (-2,04), що свідчить про зменшення обсягу доходу, отриманого з кожної гривні матеріальних витрат. Комплексний показник ефективності використання оборотних активів змінювався нерівномірно: після зниження до 0,30 у 2023 р. підприємство досягло максимального значення у 2024 р. – 1,06, однак у 2025 р. показник скоротився до 0,44 (-0,17 порівняно з 2021 р.; -0,62 порівняно з 2024 р.), що свідчить про погіршення сукупної ефективності використання оборотного капіталу. Обсяг чистих оборотних активів мав стійку тенденцію до зростання. Найбільше значення зафіксовано у 2025 р. – 284,5 млн грн (+123,1 млн грн порівняно з 2021 р.; +0,7 млн грн порівняно з 2024 р.), тоді як найменше – у 2021 р. – 161,5 млн грн. Це свідчить про зростання обсягу оборотних активів, сформованих за рахунок довгострокових і власних джерел фінансування. Коефіцієнт забезпечення чистими оборотними активами у 2025 р. становив

0,82, що перевищує рівень 2021 р. на 0,12, однак є нижчим від показника 2024 р. на 0,11. Це свідчить про достатній рівень покриття поточних активів стабільними джерелами фінансування. Коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом досліджуваного періоду залишався відносно стабільним і у 2025 р. становив 0,59 (+0,08 порівняно з 2021 р.), що характеризує достатній рівень мобільності власного капіталу підприємства. Показник маневреності власних оборотних грошових коштів збільшився з 0,12 до 0,46 (+0,34), що свідчить про зростання частки найбільш ліквідної складової у структурі власних оборотних ресурсів підприємства. Коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні у 2025 р. становив 0,64 (+0,04 порівняно з 2021 р.; +0,03 порівняно з 2024 р.), що свідчить про збереження вагомої ролі оборотних активів у загальній структурі майна підприємства.

Отримані результати свідчать, що ПП «Імпак» у досліджуваному періоді забезпечувало достатній рівень фінансової стабільності та підтримувало позитивне значення чистих оборотних активів, однак у 2025 р. спостерігалось зниження результативності використання оборотного капіталу та погіршення окремих показників його ефективності, що потребує посилення контролю за використанням оборотних ресурсів і підвищення їх віддачі.

Після оцінювання ділової активності та фінансової стабільності підприємства доцільним є проведення аналізу ліквідності, оскільки саме ліквідність характеризує здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. Аналіз показників ліквідності дозволяє оцінити рівень платоспроможності підприємства, визначити достатність ліквідних ресурсів для забезпечення безперервності операційної діяльності та встановити ступінь фінансової гнучкості підприємства в умовах зміни зовнішнього середовища. У зв'язку з цим у таблиці 2.9 проведено оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками ліквідності за 2021-2025 рр.

**Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за  
показниками ліквідності**

| Показники                                                                          | На кінець року |      |      |       |      | Відхилення              |                         |                        |                        |
|------------------------------------------------------------------------------------|----------------|------|------|-------|------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                                    | 2021           | 2022 | 2023 | 2024  | 2025 | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Коефіцієнт абсолютної ліквідності                                                  | 0,28           | 0,5  | 1,78 | 7,17  | 2,09 | 1,81                    | -5,08                   | —                      | —                      |
| Коефіцієнт швидкої ліквідності                                                     | 1,04           | 1,17 | 3,07 | 8,73  | 2,98 | 1,94                    | -5,75                   | —                      | —                      |
| Коефіцієнт покриття<br>(коефіцієнт загальної або<br>поточної ліквідності)          | 2,7            | 2,69 | 9,44 | 15,12 | 5,52 | 2,82                    | -9,6                    | —                      | —                      |
| Коефіцієнт<br>співвідношення<br>кредиторської та<br>дебіторської<br>заборгованості | 0,07           | 0,07 | 0,06 | 0,07  | 0,27 | 0,2                     | 0,2                     | —                      | —                      |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.9 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. ПП «Імпак» підтримувало високий рівень ліквідності та зберігало здатність своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання за рахунок оборотних активів, однак окремі показники характеризувалися нерівномірною динамікою. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом досліджуваного періоду суттєво зростав. Найбільше значення показника спостерігалось у 2024 р. – 7,17, тоді як найменше – у 2021 р. – 0,28. У 2025 р. коефіцієнт становив 2,09 (+1,81 порівняно з 2021 р.; -5,08 порівняно з 2024 р.), що свідчить про наявність достатнього обсягу найбільш ліквідних активів для погашення поточних зобов'язань підприємства. Значення показника протягом 2023-2025 рр. суттєво перевищувало нормативний рівень, що характеризує високий запас платоспроможності. Коефіцієнт швидкої ліквідності також демонстрував тенденцію до зростання. Найбільше значення зафіксовано у 2024 р. – 8,73, тоді як найменше – у 2021 р. – 1,04. У 2025 р. показник становив 2,98 (+1,94 порівняно з 2021 р.; -5,75 порівняно з 2024 р.), що свідчить про достатній рівень забезпечення поточних зобов'язань найбільш мобільними оборотними

активами навіть без реалізації запасів. Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) у досліджуваному періоді також перевищував нормативне значення. Найбільше значення спостерігалось у 2024 р. – 15,12, тоді як найменше – у 2022 р. – 2,69. У 2025 р. коефіцієнт становив 5,52 (+2,82 порівняно з 2021 р.; -9,60 порівняно з 2024 р.), що свідчить про високий рівень покриття поточних зобов'язань оборотними активами підприємства та підтверджує достатній запас фінансової стійкості. Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості протягом 2021-2024 рр. залишався практично незмінним у межах 0,06–0,07, а у 2025 р. зріс до 0,27 (+0,20 порівняно з 2021 р.; +0,20 порівняно з 2024 р.). Незважаючи на зростання показника, його значення залишалося нижчим за одиницю, що свідчить про переважання дебіторської заборгованості над кредиторською та достатній рівень забезпечення поточних зобов'язань ресурсами підприємства.

Отримані результати свідчать, що ПП «Імпак» протягом досліджуваного періоду підтримувало високий рівень ліквідності та платоспроможності, а структура оборотного капіталу забезпечувала можливість своєчасного погашення поточних зобов'язань. Разом із тим надмірно високі значення окремих коефіцієнтів ліквідності можуть свідчити про накопичення значного обсягу ліквідних активів та потребують більш активного управління оборотним капіталом для підвищення ефективності його використання.

Завершальним етапом оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» є аналіз показників рентабельності, оскільки саме вони дозволяють визначити рівень економічної результативності використання оборотних активів та оцінити здатність підприємства формувати фінансовий результат за рахунок наявних поточних ресурсів. Дослідження рентабельності оборотного капіталу дозволяє оцінити ефективність управління поточними активами, визначити рівень їх віддачі та встановити вплив використання оборотних ресурсів на фінансові результати. У зв'язку з цим у таблиці 2.10 проведено оцінювання ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за показниками рентабельності за 2021-2025 рр.

**Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за  
показниками рентабельності**

| Показники                                                                  | На кінець року |      |      |      |      | Відхилення              |                         |                        |                        |
|----------------------------------------------------------------------------|----------------|------|------|------|------|-------------------------|-------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                            | 2021           | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2025<br>+, - до<br>2021 | 2025<br>+, - до<br>2024 | 2025 у<br>% до<br>2021 | 2025 у<br>% до<br>2024 |
| Рентабельність оборотних активів у виробничій діяльності ВРОА)             | 30,7           | 25,0 | 10,1 | 67,1 | 21,9 | -8,8                    | -45,2                   | —                      | —                      |
| Загальна рентабельність оборотних активів (коефіцієнт ефективності) (ЗРОА) | 30,5           | 23,9 | 9,6  | 66,8 | 21,7 | -8,8                    | -45,1                   | —                      | —                      |
| Економічна рентабельність оборотних активів (ЕРОА)                         | 30,5           | 23,9 | 9,6  | 66,8 | 21,7 | -8,8                    | -45,1                   | —                      | —                      |
| Інтегральний показник рентабельності оборотних                             | 30,6           | 24,3 | 9,8  | 66,9 | 21,8 | -8,8                    | -45,1                   | 71,2                   | 32,6                   |

Джерело: складено за даними фінансової звітності ПП «Імпак» (дод. Б)

Проведені розрахунки табл. 2.10 свідчать, що протягом 2021-2025 рр. ефективність використання оборотного капіталу ПП «Імпак» характеризувалася нерівномірною динамікою та змінювалася під впливом коливання фінансових результатів підприємства і рівня віддачі оборотних активів. Інтегральний показник рентабельності оборотних активів, який узагальнює результативність використання оборотного капіталу за сукупністю показників рентабельності, також характеризувався нестабільною динамікою. Найбільше значення показника зафіксовано у 2024 р. – 66,9 %, тоді як найменше – у 2023 р. – 9,8 %. У 2025 р. інтегральний показник становив 21,8 %, що на 8,8 в.п. менше порівняно з 2021 р. та на 45,1 в.п. нижче порівняно з 2024 р.

Отримані результати свідчать, що ПП «Імпак» у досліджуваному періоді забезпечувало прибуткове використання оборотного капіталу, однак рівень його рентабельності був нестійким та залежав від змін фінансових результатів діяльності підприємства. Незважаючи на позитивні значення всіх показників у 2025 р., відбулося зниження ефективності використання оборотних активів порівняно з найбільш результативним 2024 р., що вказує на необхідність

підвищення віддачі оборотного капіталу та посилення ефективності управління поточними ресурсами підприємства.

## **Висновки до Розділу 2**

У другому розділі дослідження проведений аналіз складу, структури, розміщення, джерел формування оборотного капіталу та ефективності його використання ПП «Імпак» за 2021-2025 рр. дозволив встановити, що підприємство характеризувалося достатньо високою часткою оборотних активів у структурі майна та їх визначальною роллю у забезпеченні господарської діяльності. У досліджуваному періоді спостерігалось зростання загального обсягу активів, при цьому приріст оборотних активів випереджав зміну необоротних, що свідчило про підвищення мобільності використання ресурсів підприємства. Встановлено, що для ПП «Імпак» актуальним є пошук резервів прискорення оборотності оборотних активів, підвищення їх віддачі та оптимізація структури оборотного капіталу з метою забезпечення подальшого зростання результативності діяльності підприємства.

### **РОЗДІЛ 3**

## **ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ**

### **ПП «ІМПАК»**

У сучасних умовах господарювання, особливо в період дії воєнного стану, управління оборотним капіталом підприємства потребує підвищення гнучкості, адаптивності та здатності оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Для підприємств аграрного сектору ефективність використання оборотних ресурсів набуває особливого значення, оскільки нестабільність економічних процесів, інфляційні коливання, зміни кон'юнктури ринку, зростання вартості матеріальних ресурсів і логістичних послуг суттєво впливають на забезпечення безперервності виробничо-господарської діяльності.

Незважаючи на розташування ПП «Імпак» у відносно безпечному регіоні, діяльність підприємства також зазнає впливу загальноекономічної нестабільності, змін у системі постачання, коливань цін на паливно-мастильні матеріали, насіння, добрива та інших ресурсів, необхідних для підтримання виробничого процесу. Додатковими факторами впливу виступають ускладнення логістичних процесів, зміна умов реалізації продукції та зростання потреби у формуванні достатнього обсягу оборотних ресурсів для підтримання стабільної діяльності. За таких умов забезпечення ефективного управління оборотним капіталом набуває стратегічного значення, оскільки саме від структури, обсягу та швидкості обороту оборотних активів залежить здатність підприємства підтримувати безперервність закупівельної, виробничої та збутової діяльності.

У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління оборотним капіталом ПП «Імпак». Враховуючи результати проведеного аналізу, першочергову увагу доцільно зосередити на прискоренні оборотності оборотних активів, скороченні тривалості операційного циклу та підвищенні результативності використання

ресурсів підприємства. Для підвищення швидкості обороту оборотного капіталу доцільно вдосконалити систему внутрішнього контролю за формуванням і використанням оборотних ресурсів, що дозволить своєчасно виявляти неефективне використання окремих складових активів та оперативно реагувати на негативні тенденції. З метою оптимізації структури запасів і зменшення обсягів ресурсів, відволіканих у малоліквідні активи, необхідно здійснювати постійний моніторинг потреби у матеріальних ресурсах, контролювати обсяги накопичення запасів та вдосконалювати процеси планування їх використання.

Для забезпечення рівномірності руху оборотного капіталу ПП «Імпак» необхідно скоротити тривалість проходження ресурсів через окремі стадії операційного циклу шляхом удосконалення процесів постачання, зберігання та реалізації продукції. Одночасно доцільно посилити управління дебіторською заборгованістю через контроль платіжної дисципліни контрагентів і прискорення розрахункових операцій, що сприятиме підвищенню ліквідності та скороченню потреби у додатковому залученні фінансових ресурсів.

Важливим напрямом також виступає удосконалення управління грошовими коштами, що передбачає оптимізацію залишків коштів та підвищення ефективності використання тимчасово вільних фінансових ресурсів для забезпечення стабільності поточної діяльності ПП «Імпак»

Виявлені у процесі аналізу тенденції зміни структури, оборотності та результативності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» свідчать про необхідність формування комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. Реалізація таких заходів повинна бути орієнтована на прискорення швидкості обороту ресурсів, оптимізацію структури оборотного капіталу, скорочення тривалості фінансового циклу та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. З метою систематизації запропонованих напрямів удосконалення управління оборотним капіталом ПП «Імпак» доцільно узагальнити основні

заходи, механізми їх реалізації та очікувані результати впровадження (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

**Напрями підвищення ефективності управління оборотним капіталом ПП  
«Імпак»**

| Напрямок удосконалення                                         | Що необхідно зробити                                                  | Як реалізувати                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Удосконалення моніторингу оборотних активів                    | Забезпечити постійний контроль структури та обсягів оборотних активів | Проводити регулярний аналіз складу оборотних активів, контролювати частку високоліквідних ресурсів, здійснювати оцінювання динаміки окремих складових оборотного капіталу |
| Прискорення оборотності оборотного капіталу                    | Підвищити швидкість обороту окремих елементів оборотних активів       | Скоротити строки проходження ресурсів через виробничий та збутовий процеси, контролювати період обороту запасів і розрахунків                                             |
| Оптимізація запасів                                            | Зменшити надлишкове накопичення матеріальних ресурсів                 | Визначати фактичну потребу в запасах, прогнозувати обсяги використання ресурсів, здійснювати постійний контроль умов зберігання та залишків                               |
| Підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю | Скоротити період погашення дебіторської заборгованості                | Контролювати платіжну дисципліну контрагентів, оцінювати їх фінансову надійність, застосовувати механізми мінімізації ризику неплатежів                                   |
| Скорочення фінансового циклу                                   | Зменшити тривалість обороту вкладених коштів                          | Узгоджувати швидкість обороту запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, оптимізувати строки розрахунків                                                      |
| Підвищення прибутковості використання оборотного капіталу      | Забезпечити більш ефективне використання фінансових ресурсів          | Спрямовувати тимчасово вільні кошти на розвиток виробництва, модернізацію діяльності та короткострокові фінансові інструменти                                             |

Джерело: власне дослідження

Згідно з даними табл. 3.1 встановлено, що запропоновані напрями удосконалення управління оборотним капіталом ПП «Імпак» орієнтовані на вирішення виявлених проблем, пов'язаних із уповільненням оборотності ресурсів, збільшенням тривалості операційного циклу та необхідністю підвищення ефективності використання оборотних активів. Представлені заходи враховують результати проведеного аналізу структури, динаміки, оборотності, ліквідності та результативності використання оборотного капіталу

підприємства, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до вдосконалення системи управління ресурсами.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню швидкості обороту окремих складових оборотного капіталу, оптимізації структури запасів, скороченню тривалості фінансового циклу та підвищенню ефективності управління дебіторською заборгованістю. Крім того, впровадження визначених напрямів дозволить виявити внутрішні резерви підвищення результативності використання ресурсів, зменшити потребу у додатковому залученні фінансових ресурсів в оборот та забезпечити більш раціональний розподіл оборотних активів між окремими напрямками діяльності підприємства.

Очікуваним результатом реалізації запропонованих заходів є підвищення фінансової стійкості підприємства, покращення показників ділової активності, прискорення оборотності ресурсів і формування передумов для зростання прибутковості діяльності ПП «Імпак» через більш ефективне управління оборотним капіталом.

Підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» потребує застосування системного підходу, який дозволяє враховувати не лише внутрішні особливості функціонування підприємства, а й вплив зовнішнього середовища на результативність використання ресурсів. Формування ефективної системи управління оборотним капіталом повинно ґрунтуватися на визначенні ключових конкурентних переваг підприємства, виявленні проблемних аспектів управління ресурсами, а також оцінюванні потенційних можливостей і ризиків подальшого розвитку.

З цією метою доцільним є застосування SWOT-аналізу як інструменту стратегічного оцінювання, який дозволяє комплексно систематизувати фактори, що впливають на ефективність формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» (табл. 3.2).

**SWOT-матриця ефективності використання оборотного капіталу ПП****«Імпак»**

| Сильні сторони (Strengths)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Слабкі сторони (Weaknesses)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Високий рівень забезпеченості оборотних активів власними джерелами фінансування та наявність стійкого надлишку власного оборотного капіталу.</li> <li>2. Значне зростання обсягу оборотних активів (+51,3 % у 2025 р. порівняно з 2021 р.), що забезпечує розширення ресурсної бази діяльності.</li> <li>3. Високий рівень ліквідності та платоспроможності підприємства, який забезпечує здатність своєчасно погашати поточні зобов'язання.</li> <li>4. Позитивна динаміка чистих оборотних активів та зростання мобільності власного капіталу.</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Уповільнення оборотності оборотних активів і збільшення тривалості їх обороту до 402,3 дня у 2025 р.</li> <li>2. Висока концентрація оборотного капіталу в запасах, що підвищує ризик уповільнення обороту ресурсів.</li> <li>3. Зниження рентабельності та комплексного показника ефективності використання оборотних активів у 2025 р. порівняно з 2024 р.</li> <li>4. Зростання тривалості операційного циклу та погіршення швидкості трансформації ресурсів у виручку.</li> </ol>                         |
| Можливості (Opportunities)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Загрози (Threats)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Прискорення оборотності оборотного капіталу за рахунок оптимізації запасів та скорочення операційного циклу.</li> <li>2. Підвищення ефективності використання грошових коштів через їх спрямування у виробничі та інвестиційні процеси.</li> <li>3. Удосконалення політики управління дебіторською заборгованістю та скорочення строків розрахунків із контрагентами.</li> <li>4. Використання високої ліквідності для підвищення фінансової гнучкості та розширення діяльності підприємства.</li> </ol>                                                    | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ризик надлишкового накопичення запасів і заморожування фінансових ресурсів у матеріальних активах.</li> <li>2. Інфляційні процеси та зростання цін на матеріальні ресурси можуть підвищити потребу в оборотному капіталі.</li> <li>3. Уповільнення оборотності оборотних активів може призвести до зниження фінансової результативності діяльності.</li> <li>4. Значна концентрація ресурсів у сфері обігу підвищує залежність результатів діяльності від ринкової кон'юнктури та збуту продукції.</li> </ol> |

Джерело: власне дослідження

Побудована SWOT-матриця показала, що ПП «Імпак» характеризується високим рівнем фінансової стійкості, ліквідності та забезпеченості власними оборотними ресурсами, однак негативний вплив на ефективність використання оборотного капіталу здійснюють уповільнення оборотності, зростання тривалості операційного циклу та висока концентрація ресурсів у запасах.

На основі розробимо шляхи підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу (табл. 3.3-3.6).

Таблиця 3.3

**Шляхи підтримки сильних сторін використання оборотного капіталу ПП****«Імпак»**

| Сильна сторона                                            | Напрямок підтримки                                                                                        | Очікуваний ефект                                       |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| Високий рівень забезпеченості власним оборотним капіталом | Збереження політики фінансування запасів переважно за рахунок власних джерел                              | Підтримання фінансової незалежності підприємства       |
| Значний обсяг оборотних активів                           | Регулярний моніторинг структури оборотних активів та підтримання оптимального співвідношення їх складових | Підвищення гнучкості використання ресурсів             |
| Висока ліквідність і платоспроможність                    | Підтримання резерву ліквідних активів на нормативному рівні                                               | Збереження здатності своєчасно виконувати зобов'язання |
| Позитивна динаміка чистих оборотних активів               | Реінвестування частини фінансових результатів у розвиток оборотного капіталу                              | Посилення фінансової стійкості                         |

Джерело: власне дослідження

Реалізація заходів щодо підтримки сильних сторін сприятиме збереженню фінансової стійкості, високого рівня ліквідності та достатньої забезпеченості підприємства власними оборотними ресурсами.

Таблиця 3.4

**Шляхи мінімізації слабких сторін використання оборотного капіталу ПП****«Імпак»**

| Слабка сторона                             | Напрямок удосконалення                                                           | Очікуваний ефект                        |
|--------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Уповільнення оборотності оборотних активів | Впровадження контролю за швидкістю обороту окремих складових оборотного капіталу | Скорочення тривалості обороту активів   |
| Висока концентрація ресурсів у запасах     | Оптимізація обсягів запасів та застосування нормативного планування              | Зменшення заморожування коштів          |
| Зниження рентабельності оборотних активів  | Підвищення ефективності використання ресурсів та контроль витрат                 | Зростання віддачі оборотного капіталу   |
| Збільшення операційного циклу              | Скорочення тривалості виробничо-збутових процесів                                | Прискорення повернення вкладених коштів |

Джерело: власне дослідження

Запропоновані заходи, спрямовані на мінімізацію слабких сторін, дозволять прискорити оборотність оборотних активів, скоротити тривалість

операційного циклу та зменшити обсяги ресурсів, відволіканих у надлишкові запаси.

Таблиця 3.5

**Шляхи використання можливостей підвищення ефективності  
використання оборотного капіталу ПП «Імпак»**

| Можливість                                           | Напрямок реалізації                                                             | Очікуваний ефект                            |
|------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| Прискорення оборотності оборотного капіталу          | Впровадження системи контролю оборотності запасів і дебіторської заборгованості | Скорочення операційного циклу               |
| Ефективніше використання грошових коштів             | Перерозподіл надлишкових ліквідних ресурсів у виробничу діяльність              | Підвищення дохідності використання капіталу |
| Удосконалення управління дебіторською заборгованістю | Посилення контролю розрахунків із контрагентами                                 | Прискорення надходження коштів              |
| Використання високої ліквідності                     | Розширення виробництва та збутової діяльності                                   | Зростання фінансових результатів            |

Джерело: власне дослідження

Використання виявлених можливостей створює передумови для підвищення результативності використання грошових ресурсів, покращення управління дебіторською заборгованістю та підвищення ефективності використання ліквідних активів.

Таблиця 3.6

**Шляхи уникнення загроз ефективному використанню оборотного  
капіталу ПП «Імпак»**

| Загроза                                | Запропонований захід                                                 | Очікуваний ефект                      |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|
| Накопичення надлишкових запасів        | Запровадження системи планування та контролю запасів                 | Зниження ризику заморожування коштів  |
| Інфляційне зростання вартості ресурсів | Формування резервів оборотного капіталу та диверсифікація закупівель | Зменшення впливу цінових коливань     |
| Уповільнення оборотності активів       | Постійний моніторинг показників ділової активності                   | Підвищення швидкості обороту ресурсів |
| Залежність від кон'юнктури ринку       | Диверсифікація каналів реалізації продукції                          | Зниження ринкових ризиків             |

Джерело: власне дослідження

Впровадження заходів щодо мінімізації впливу загроз сприятиме зниженню ризику уповільнення оборотності ресурсів, зменшенню негативного

впливу інфляційних процесів і підвищенню адаптивності підприємства до змін ринкового середовища.

Аналіз можливостей розвитку підприємства показав, що найбільший потенціал підвищення ефективності використання оборотного капіталу пов'язаний із впровадженням сучасних інструментів контролю оборотності запасів і дебіторської заборгованості, більш ефективним використанням грошових коштів та скороченням тривалості операційного циклу. Одночасно серед зовнішніх загроз визначено ризик накопичення надлишкових запасів, уповільнення оборотності активів та відволікання значних фінансових ресурсів із господарського обороту.

Проведений раніше аналіз ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» дозволив встановити, що підприємство характеризується високим рівнем ліквідності, достатнім обсягом власного оборотного капіталу та значною часткою оборотних активів у структурі майна. Водночас результати дослідження виявили окремі проблеми, що негативно впливають на ефективність використання оборотного капіталу. Насамперед це стосується значної концентрації фінансових ресурсів у запасах, які станом на кінець 2025 р. становили 147,9 млн грн або 42,6 % оборотних активів, а також суттєвого обсягу дебіторської заборгованості на рівні 63,3 млн грн. Особливої уваги потребує висока частка готової продукції у структурі запасів, яка становила 77,9 млн грн або 52,6 % їх загального обсягу. Такі тенденції свідчать про наявність резервів підвищення ефективності використання оборотного капіталу шляхом оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю.

З метою усунення виявлених недоліків пропонується реалізувати інвестиційний проєкт щодо впровадження автоматизованої системи управління оборотним капіталом, яка забезпечить контроль руху запасів, моніторинг дебіторської заборгованості, оперативне планування потреби в оборотних ресурсах та підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Реалізація проєкту дозволить скоротити надлишкові запаси, прискорити

інкасацію дебіторської заборгованості та підвищити оборотність оборотних активів підприємства.

Для впровадження запропонованого проєкту необхідно визначити потребу в інвестиційних ресурсах за окремими напрямками витрат (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

**Розрахунок потреби в інвестиціях для проєкту «Автоматизація управління оборотним капіталом ПП «Імпак»»**

| Напрямок витрат                    | Обсяг витрат, тис. грн | Джерело фінансування |
|------------------------------------|------------------------|----------------------|
| Придбання ERP-системи              | 180                    | Власні кошти         |
| Серверне та комп'ютерне обладнання | 85                     | Власні кошти         |
| Налаштування та інтеграція системи | 55                     | Власні кошти         |
| Навчання персоналу                 | 35                     | Власні кошти         |
| Консультаційні послуги             | 25                     | Власні кошти         |
| Резерв на впровадження проєкту     | 40                     | Власні кошти         |
| Всього інвестицій                  | 420                    | —                    |

Джерело: власне дослідження

Проведені розрахунки свідчать, що для реалізації проєкту необхідно залучити 420 тис. грн. Найбільшу частку витрат становить придбання програмного забезпечення та його інтеграція в систему управління підприємством. Враховуючи, що обсяг оборотних активів ПП «Імпак» у 2025 р. становив 347,5 млн грн, необхідний обсяг інвестицій є незначним і не створюватиме суттєвого фінансового навантаження на підприємство.

Основною метою проєкту є скорочення обсягу коштів, відволіканих у запаси та дебіторську заборгованість. На основі результатів SWOT-аналізу та оцінки структури оборотних активів визначимо прогнозні результати впровадження проєкту в табл. 3.8.

Проведені розрахунки, наведені в табл. 3.8, свідчать про наявність значного резерву підвищення ефективності використання оборотного капіталу ПП «Імпак» за рахунок удосконалення управління його окремими складовими. У результаті впровадження автоматизованої системи управління оборотним капіталом прогнозується скорочення обсягу запасів із 147,9 млн грн до 133,1 млн грн, тобто на 14,8 млн грн або 10,0 %.

**Очікуване вивільнення оборотного капіталу в результаті реалізації  
проєкту «Автоматизація управління оборотним капіталом ПП «Імпак»»**

| Показник                      | До<br>впровадження,<br>млн грн | Після<br>впровадження,<br>млн грн | Відхилення |
|-------------------------------|--------------------------------|-----------------------------------|------------|
| Запаси                        | 147,9                          | 133,1                             | -14,8      |
| Дебіторська заборгованість    | 63,3                           | 56,9                              | -6,4       |
| Вивільнений оборотний капітал | —                              | —                                 | 21,2       |

Джерело: власне дослідження

Основний ефект буде досягнутий завдяки підвищенню точності планування виробничих потреб, оптимізації залишків готової продукції на складах та посиленню контролю за рухом матеріальних ресурсів. Враховуючи, що у структурі запасів ПП «Імпак» понад половину становить готова продукція, скорочення її надлишкових залишків дозволить прискорити процес реалізації продукції та зменшити витрати на її зберігання. Одночасно передбачається зменшення дебіторської заборгованості з 63,3 млн грн до 56,9 млн грн, тобто на 6,4 млн грн або 10,1 %. Досягнення такого результату стане можливим завдяки автоматизації контролю розрахунків із покупцями, впровадженню системи моніторингу термінів погашення заборгованості та своєчасному реагуванню на випадки прострочення платежів. Скорочення обсягу дебіторської заборгованості сприятиме прискоренню повернення коштів у господарський оборот та зменшенню ризику виникнення безнадійної заборгованості.

Загальний обсяг вивільненого оборотного капіталу внаслідок реалізації проєкту становитиме 21,2 млн грн. Отриманий результат є суттєвим, оскільки відповідає близько 6,1 % загального обсягу оборотних активів підприємства у 2025 р. Вивільнені кошти можуть бути спрямовані на фінансування виробничої діяльності, розширення обсягів реалізації продукції, оновлення матеріально-технічної бази або формування додаткового резерву ліквідності без залучення зовнішніх джерел фінансування. Крім того, скорочення обсягів запасів і дебіторської заборгованості позитивно вплине на показники ділової активності

підприємства. Зокрема, очікується підвищення коефіцієнта оборотності оборотних активів та скорочення тривалості одного обороту, яка у 2025 р. становила 402,3 дні. Це сприятиме прискоренню кругообігу капіталу, підвищенню ефективності використання оборотних ресурсів та зміцненню фінансової стійкості ПП «Імпак».

Прогноз економічного ефекту від реалізації проєкту наведено в табл 3.9.

*Таблиця 3.9*

**Прогноз економічного ефекту від реалізації проєкту «Автоматизація управління оборотним капіталом ПП «Імпак»»**

| Показник                                                                | 2026 р. | 2027 р. | 2028 р. | 2029 р. |
|-------------------------------------------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Економія витрат на зберігання запасів, тис. грн                         | 100     | 110     | 120     | 130     |
| Скорочення втрат від простроченої дебіторської заборгованості, тис. грн | 120     | 130     | 140     | 150     |
| Скорочення адміністративних витрат, тис. грн                            | 70      | 75      | 80      | 85      |
| Загальний економічний ефект                                             | 290     | 315     | 340     | 365     |

Джерело: власне дослідження

Проведені розрахунки табл. 3.9 свідчать, що очікуваний економічний ефект від реалізації інвестиційного проєкту автоматизації управління оборотним капіталом ПП «Імпак» матиме помірний, але стабільний характер. У 2026 р. загальний економічний ефект прогнозується на рівні 290 тис. грн, а до 2029 р. може зрости до 365 тис. грн. Основним результатом проєкту буде не стільки пряме різке скорочення витрат, скільки поступове підвищення керованості запасів, дебіторської заборгованості та адміністративних процесів.

Економія витрат на зберігання запасів прогнозується на рівні 100 тис. грн у 2026 р. із поступовим зростанням до 130 тис. грн у 2029 р. Такий обсяг економії є реалістичним, оскільки автоматизація управління запасами не усуває повністю витрати на зберігання, а лише дозволяє скоротити надлишкові залишки, поліпшити планування потреби в матеріальних ресурсах і зменшити втрати, пов'язані з нераціональним складським обліком.

Скорочення втрат від простроченої дебіторської заборгованості очікується в розмірі 120 тис. грн у 2026 р. та 150 тис. грн у 2029 р. Цей ефект буде досягнуто завдяки впровадженню системи контролю строків оплати, автоматичному відстеженню прострочених платежів і підвищенню дисципліни розрахунків із контрагентами.

Скорочення адміністративних витрат прогнозується на рівні 70–85 тис. грн на рік. Це пояснюється тим, що частина ручних операцій з обліку запасів, контролю залишків і моніторингу дебіторської заборгованості буде автоматизована, що дозволить зменшити витрати часу працівників на виконання поточних операцій.

Показники економічної ефективності інвестиційного проєкту наведені в табл. 3.10.

*Таблиця 3.10*

**Показники економічної ефективності інвестиційного проєкту  
«Автоматизація управління оборотним капіталом ПП «Імпак»»**

| Показник                                  | Значення |
|-------------------------------------------|----------|
| Обсяг інвестицій, млн грн                 | 0,42     |
| Середньорічний економічний ефект, млн грн | 0,328    |
| Чиста теперішня вартість (NPV), млн грн   | 0,61     |
| Внутрішня норма дохідності (IRR), %       | 18,4     |
| Індекс прибутковості (PI)                 | 2,45     |
| Термін окупності, років                   | 1,28     |
| Дисконтований термін окупності, років     | 1,56     |

Джерело: власне дослідження

Проведені розрахунки свідчать, що запропонований інвестиційний проєкт залишається економічно доцільним навіть за консервативного прогнозу отримання економічного ефекту. Чиста теперішня вартість проєкту є додатною та становить 0,61 млн грн, що підтверджує перевищення майбутніх вигід над обсягом інвестиційних витрат. Внутрішня норма дохідності дорівнює 18,4 %, що перевищує середню вартість залучення фінансових ресурсів і свідчить про інвестиційну привабливість проєкту. Індекс прибутковості на рівні 2,45 означає, що на кожен 1 грн вкладених коштів підприємство отримає 2,45 грн

дисконтованих грошових надходжень. Простий термін окупності становить 1,28 року, а дисконтований – 1,56 року, що для організаційно-інформаційних проєктів є достатньо високим показником ефективності.

Таким чином, реалізація проєкту автоматизації управління оборотним капіталом ПП «Імпак» є економічно обґрунтованою, забезпечує швидке повернення вкладених коштів та створює передумови для підвищення ефективності використання оборотних активів, прискорення їх оборотності та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

В цілому реалізація запропонованих заходів забезпечить підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» через оптимізацію структури оборотних активів, прискорення їх оборотності, підвищення результативності використання ресурсів і скорочення потреби у додатковому залученні коштів в оборот.

### **Висновки до Розділу 3**

У третьому розділі дослідження обґрунтовано напрями підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» на основі результатів проведеного аналізу його структури, динаміки, оборотності та результативності використання. Встановлено, що попри позитивні тенденції щодо забезпеченості підприємства оборотними ресурсами та достатнього рівня ліквідності, існують окремі проблемні аспекти, пов'язані з уповільненням оборотності ресурсів, збільшенням тривалості операційного циклу та концентрацією значної частки ресурсів у запасах. Реалізація запропонованих напрямів створить передумови для більш раціонального використання ресурсного потенціалу підприємства, зменшення потреби у додатковому залученні коштів в оборот і підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак».

## ВИСНОВКИ

У процесі проведеного дослідження було розкрито теоретичні та практичні аспекти формування й використання оборотного капіталу підприємства, здійснено оцінювання ефективності його використання та визначено напрями підвищення результативності управління оборотними ресурсами. Отримані результати дозволили сформулювати такі висновки:

1. У процесі дослідження визначено, що серед науковців відсутній єдиний підхід до трактування категорії «оборотний капітал». Узагальнення наукових підходів дозволило встановити, що оборотний капітал переважно розглядається як джерело формування оборотних активів, авансована вартість або сукупність ресурсів, спрямованих на забезпечення поточної діяльності підприємства. Водночас доведено, що поняття «оборотний капітал» та «оборотні активи» є взаємопов'язаними, проте не тотожними: оборотний капітал характеризує фінансову основу формування ресурсів, тоді як оборотні активи відображають форму їх практичного використання у господарській діяльності. Досліджено методичні підходи до оцінювання ефективності використання оборотного капіталу підприємства. Встановлено, що сучасні підходи передбачають комплексне оцінювання, яке включає аналіз складу та структури оборотного капіталу, дослідження джерел його фінансування, оцінювання оборотності, ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності. Визначено, що аналіз ефективності використання оборотного капіталу доцільно проводити послідовно – від оцінювання обсягу та структури оборотних активів до встановлення їх впливу на фінансові результати діяльності підприємства. Узагальнення наукових підходів дозволило обґрунтувати доцільність застосування комплексної системи показників оцінювання ефективності використання оборотного капіталу, яка охоплює показники ділової активності, фінансової стабільності, ліквідності та рентабельності.

2. Аналіз структури оборотних активів показав, що основну їх частку формували запаси, дебіторська заборгованість та грошові кошти, однак у різні роки відбувалося перерозподілення між окремими складовими. Водночас аналіз розміщення оборотного капіталу засвідчив поступове посилення ролі сфери обігу порівняно зі сферою виробництва, що відображає зростання значення реалізаційних процесів та підвищення частки ліквідних ресурсів у структурі оборотних активів. Оцінювання забезпеченості запасів власними джерелами фінансування підтвердило наявність у ПП «Імпак» позитивного значення власного оборотного капіталу протягом усього досліджуваного періоду та стійкого надлишку власних оборотних коштів для формування запасів. Отже, результати аналізу свідчать про достатній рівень фінансової стійкості підприємства, відсутність критичної залежності від короткострокових джерел фінансування. Проведене дослідження ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» у 2021-2025 рр. дозволило встановити, що підприємство підтримувало достатній рівень фінансової стійкості, ліквідності та забезпеченості поточної діяльності власними ресурсами. Аналіз показав стале зростання власного оборотного капіталу та наявність надлишку власних джерел для фінансування запасів, що свідчить про відсутність критичної залежності від залученого капіталу. Оцінювання показників ділової активності підтвердило нерівномірність швидкості обороту оборотних активів і власного оборотного капіталу, при цьому у 2025 р. спостерігалось уповільнення оборотності порівняно з найбільш результативним 2024 р. Аналіз фінансової стабільності та ліквідності засвідчив достатній рівень платоспроможності підприємства, позитивне значення чистих оборотних активів та високий рівень покриття поточних зобов'язань. Разом із тим результати оцінювання рентабельності показали, що, незважаючи на збереження прибутковості використання оборотного капіталу, у 2025 р. відбулося зниження ефективності його використання порівняно з попереднім роком.

3. Визначено, що підвищення ефективності управління оборотним капіталом ПП «Імпак» потребує комплексного підходу, який передбачає вдосконалення системи моніторингу оборотних активів, оптимізацію запасів, прискорення оборотності окремих складових оборотного капіталу, покращення управління дебіторською заборгованістю та підвищення ефективності використання грошових ресурсів. На основі SWOT-аналізу встановлено сильні та слабкі сторони системи управління оборотним капіталом підприємства, а також визначено можливості й загрози, що впливають на результативність використання оборотних ресурсів. Це дозволило сформулювати практичні напрями підтримки сильних сторін, мінімізації негативного впливу слабких сторін і загроз, а також використання потенційних можливостей розвитку. Запропоновані заходи спрямовані на оптимізацію структури оборотного капіталу, прискорення швидкості обороту ресурсів, скорочення тривалості операційного циклу та підвищення результативності використання оборотних активів. Запропонований інвестиційний проєкт автоматизації управління оборотним капіталом ПП «Імпак» спрямований на підвищення ефективності використання оборотних активів шляхом оптимізації запасів і дебіторської заборгованості. Реалізація проєкту дозволить вивільнити частину оборотного капіталу, прискорити його оборотність та підвищити результативність фінансово-господарської діяльності підприємства. Проведені розрахунки підтверджують економічну доцільність проєкту та його позитивний вплив на фінансовий стан ПП «Імпак».

Отже, проведені дослідження дозволили поглибити теоретичні підходи до розуміння економічної сутності оборотного капіталу, оцінити особливості його формування та використання на прикладі ПП «Імпак», а також визначити основні проблеми й перспективні напрями підвищення ефективності управління оборотними ресурсами. Реалізація запропонованих заходів створить передумови для підвищення ефективності формування та використання оборотного капіталу ПП «Імпак» та покращення результатів його господарської діяльності.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамів М. Є., Микитюк Р. П., Кохан О. С. Технологія управління запасами підприємств на засадах імплементації принципів циркулярної економіки. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 5. С. 136–139.
2. Аранчій В. І., Дорошенко О. О., Кравченко С. А., Мотя А. С. Маркери фінансового ризику оборотного капіталу. Ефективна економіка. 2024. № 10. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2024\\_10\\_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_10_29) (дата звернення: 10.05.2026).
3. Блакита Г. В. Планування оборотних активів як індикатор забезпечення фінансової конкурентоспроможності підприємства торгівлі. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2020. № 11(1). С. 22–26.
4. Бланк І., Стратійчук В. Стратегічна карта управління оборотними активами підприємства торгівлі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 2. С. 53–66.
5. Бойко Р. В., Павліченко Д. Г. Аналіз управління оборотними активами на підприємстві під час проведення комплексних експертиз. *Вісник ОНДІСЕ*. 2021. Вип. 9. С. 6–16.
6. Бровко Л. І., Юрченко А. А., Королькова Т. В. Оптимізація оборотних активів та їх вплив на діяльність підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 2. С. 16–22.
7. Булат Г. Напрямки підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022. № 2. С. 19–23.
8. Бунда О. М., Сілівончик А. В. Аналітичні і аудиторські процедури щодо оборотних активів підприємства. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2025. № 32. С. 43–50.

9. Волчек Р. М. Аналітичне забезпечення управління оборотними активами підприємства. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2023. № 11–12. С. 61–66.
10. Гаватюк Л. С., Пілат А. К. Удосконалення механізму управління оборотними активами як умова ефективного функціонування підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 1. С. 189–194.
11. Гончар О. І. Оборотні активи підприємства: сучасний підхід до управління. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 3. С. 262–265.
12. Дуброва Н. П., Лисуха І. В. Аналіз структури оборотних активів та ефективності їх використання на підприємстві. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2020. № 18(2). С. 13–18.
13. Заїхати на СТО: скільки наразі коштує ремонт машини і чому він дорожчає. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/05/08/126437368/> (дата звернення: 15.05.2026)
14. Зардова Я. В. Дослідження ефективності використання оборотних активів підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 4. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2023\\_4\\_50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_4_50) (дата звернення: 18.05.2026).
15. Зардова Я. В. Науково-методичні підходи до специфіки класифікації оборотних активів підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 22. С. 100–106.
16. Іорга С. М. Особливості управління оборотним капіталом в умовах ринкових трансформацій в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 7–8. С. 47–53..
17. Козел Ю. К. Економічна сутність оборотного капіталу підприємства: збірник наукових праць за результатами науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених, присвяченої Дню науки в Україні «Наукові читання – 2026»,

14 травня 2026 р. Житомир : Поліський національний університет, 2026. С. 206-209.

18. Козел Ю. Реструктуризація підприємства як елемент подолання кризи в підприємницькій діяльності: *матеріали збірника III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів»*, 20 червня 2025 р., Житомир: Поліський національний університет, 2025. С. 40-41.

19. Колодізев О. М., Колодізева Т. О. Управління оборотними активами логістичної системи промислового підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2021. № 1. С. 109–114.

20. Кубецька О. М., Остапенко Т. М., Палешко Я. С. Управління оборотними активами підприємства в особливих умовах. *Бізнес Інформ*. 2022. № 8. С. 159–165.

21. Кузнєцова Т. В., Лук'янчук Ю. А. Система управління оборотними активами як інструмент забезпечення платоспроможності підприємства. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2023. Вип. 1. С. 56–65.

22. Кузьменко М. В., Романишин В. О., Круш В. В. Управління оборотними коштами сільськогосподарських підприємств. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 10(10). С. 494–503.

23. Купріна Н. М., Сарієва Г. І., Ступницька Т. М., Мельник Ю. М., Корчаковська К. В. Сучасний аналіз оборотних активів підприємства в системі застосування аудиту спеціального призначення. *Економіка харчової промисловості*. 2023. Т. 15, Вип. 1. С. 31–43.

24. Купріна Н. М., Ступницька Т. М., Антонюк О. П., Величко О. М. Сучасні аспекти фінансового аналізу оборотних активів підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, Вип. 3. С. 46–55.

25. Купріна Н. М., Ступницька Т. М., Баранюк Х. О., Величко О. М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку,

аналізу та аудиту. *Економіка харчової промисловості*. 2021. Т. 13, Вип. 2. С. 50–57.

26. Кустріч Л. О. Управління оборотними активами підприємств у системі фінансового менеджменту. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки. 2024. № 4(2). С. 36–42.

27. Левкович О. В., Черновіл М. С. Управління оборотними активами промислових підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2023\\_1\\_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_35) (дата звернення: 17.05.2026).

28. Лещук К. Б. Аналіз оборотності оборотних засобів в системі управління оборотним капіталом промислового підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2025. № 6. С. 5–14.

29. Літвінов О. С., Гуменюк І. О. Управління оборотним капіталом підприємства. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2021. № 7–8. С. 103–108.

30. Лобачева І. Ф., Поліщук Н. В. Економічний аналіз у системі управління оборотними активами підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 1. С. 202–208.

31. Максимова О. С., Максимов С. В., Омельченко О. О. Обґрунтування шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів гірничорудних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. С. 144–150.

32. Мартіянова М. П., Козін Д. А., Андрієнко А. Д. Особливості управління оборотними коштами в умовах невизначеності. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Т. 10. № 2. С. 112–115.

33. Мельничук Г. С., Данугян К. А. Організація процесу ефективного управління оборотними та необоротними активами підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: Економічні науки. 2022. № 10. С. 37–42.

34. Міняйло В. П., Негоденко В. С., Копотієнко Т. Ю., Овчарик Р. Ю. Внутрішній контроль та аналіз оборотних активів підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки.* 2024. № 1(2). С. 140–147.
35. Носирєв О. О., Мехович С. А. Організаційно-економічний механізм управління оборотними активами підприємств промисловості в умовах ринкової трансформації. *Економіка. Фінанси. Право.* 2021. № 11(1). С. 21–26.
36. Омельченко О. В., Янковий А. С. Сучасне обґрунтування напрямків підвищення ефективності системи управління оборотними активами на виробничому підприємстві. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.* 2023. № 2. С. 78–83.
37. Педченко Н. С., Руденко А. А. Теоретико-прикладний аспект забезпечення результативності стратегії фінансування оборотного капіталу підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки.* 2020. № 4. С. 6–14.
38. Перевозова І., Дзьоба О., Мінакова С., Бондаренко С., Василик О. Управління оборотними активами промислових підприємств в контексті реалізації маркетингової стратегії. *Social Development & Security.* 2021. Vol. 11, Iss. 1. С. 237–258.
39. Покровська Н. М., Такатли А. М. Оборотні активи в аграрному секторі: облік в Україні та Європі, шляхи спрощення. *Сталий розвиток економіки.* 2025. № 3(54). С. 185–190.
40. Сарай Н. І. Оптимізація ризик-менеджменту оборотного капіталу торговельного підприємства. *Інфраструктура ринку.* 2022. Вип. 67. С. 143–148.
41. Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Галіба С. В. Економіко-математичне моделювання оптимізації управління оборотними активами промислового підприємства. *Ефективна економіка.* 2022. № 11. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2022\\_11\\_48](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_11_48) (дата звернення: 14.05.2026).

42. Степаненко О. І. Виробничі запаси: їх економічна природа та роль в господарській діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. *Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2023. Вип. 47. С. 108–114.

43. Стратегія з діджитал маркетингу для СТО та Автосервісів в 2025 році. URL: <https://blog.spilnoagency.com.ua/instructions/strategiya-z-didzhital-marketyngu-dlya-sto-ta-avtoservisiv-v-2025-rocz/> (дата звернення: 15.05.2026)

44. Татар М. С., Мозгова А. О. Обліково-аналітичний інструментарій управління оборотним капіталом підприємств в умовах глобальних викликів. Часопис економічних реформ. 2021. № 4. С. 52–61.

45. Тищенко С. Ю., Сергійчук А. А., Аулін В. В., Гриньків А. В. Методи визначення потреб підприємств автосервісу в запасних частинах та розробка методики їх впливу на загальну працездатність автомобілів. *Центральноукраїнський науковий вісник. Технічні науки*. 2025. Вип. 11(1). С. 243–257.

46. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157–162.

47. Хацер М. В. Структурні зміни у активах українських підприємств в умовах трансформації ринків товарів та ресурсів. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2025. № 3(33). С. 202–212.

48. Цуркан І. М., Калюжна В. С. Математичні методи та моделі в управлінні оборотним капіталом підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 18. С. 25–29.

49. Цуркан І. М., Остапенко А. О. Існуючі теоретичні підходи до управління оборотним капіталом підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 8. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek\\_2022\\_8\\_34](http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_8_34) (дата звернення: 18.04.2026).

50. Чемчикаленко Р. А., Проценко А. В. Управління оборотним капіталом підприємства в сучасних реаліях вітчизняної економіки. Адаптивне

управління: теорія і практика. Серія: Економіка. 2022. Вип. 14. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp\\_2022\\_14\\_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/admthp_2022_14_13) (дата звернення: 15.05.2026).

51. Човнюк Ю. В., Чередніченко П. П., Остапущенко О. П., Міщенко О. Д. Підвищення ефективності управління оборотними активами та короткотерміновими зобов'язаннями підприємств містобудування. *Містобудування та територіальне планування*. 2023. Вип. 82. С. 324–340.

52. Чуприна Х. М., Міронов О. О., Валяєв О. В., Гуляєв Д. А. Механізм управління оборотними активами в складі цифрового підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 3. С. 69–76.

53. Шпортько Г. Ю., Алексеєнко І. А., Веремієнко В. В. Управління товарно-матеріальними запасами на підприємстві в умовах невизначеності. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2023. № 4. С. 75–80.